

INTEGRAAL HUISVESTINGSPLAN ONDERWIJS 2022-2035

GEMEENTE OPSTERLAND
EINDRAPPORT | 24 MAART 2022

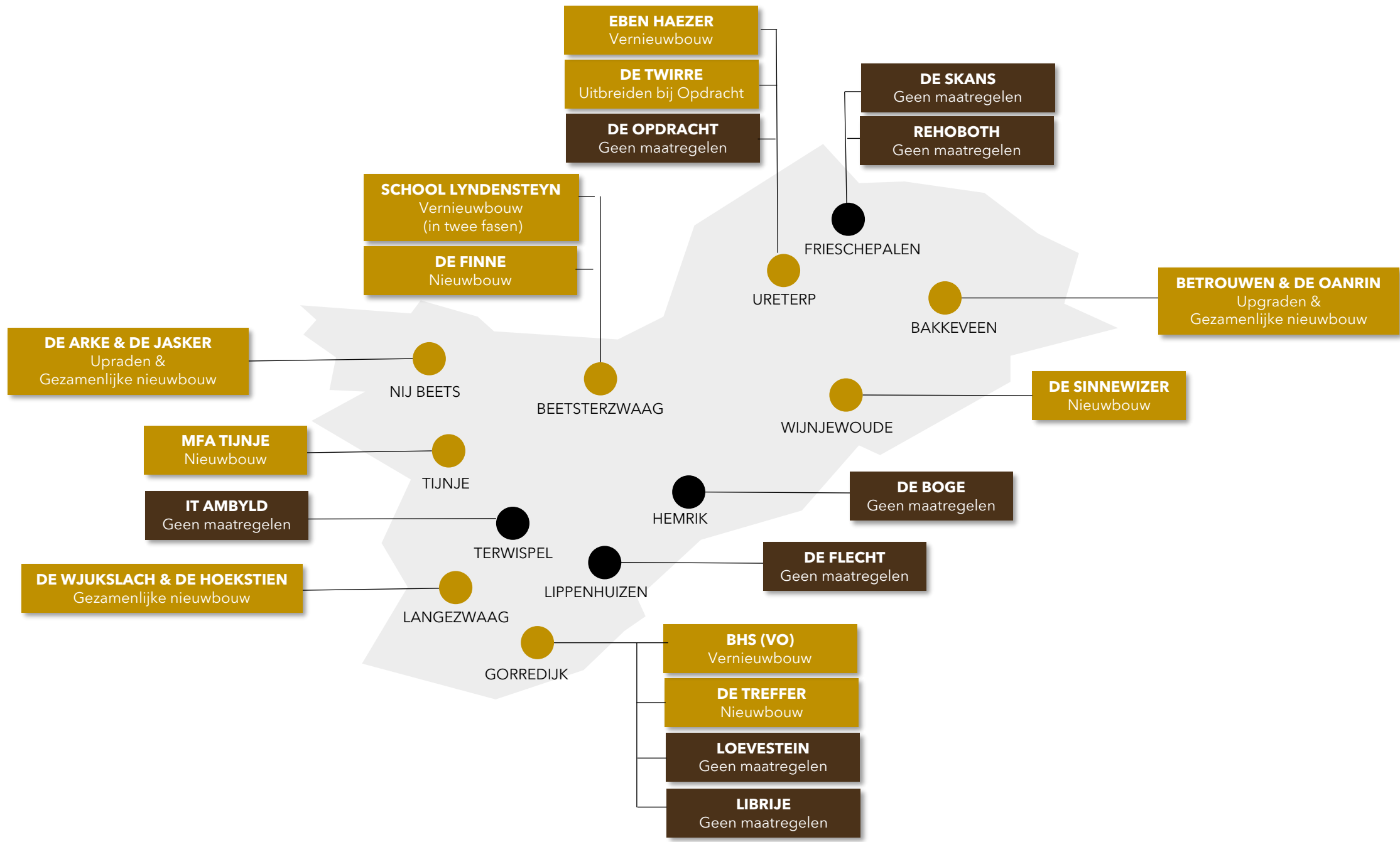
HEMM

eenvoud

bevlogenheid

vakmanschap

SAMENVATTING

INHOUDSOPGAVE

INHOUDSOPGAVE

1

INTRODUCTIE

2

ONDERWIJSVISIE

3

UITGANGSSITUATIE

4

TOETSING

5

KARAKTERISERING

6

BELEIDSAMBITIE

7

PERSPECTIEVEN

8

PRIORITERING

9

FINANCIEN

10

ROUTEKAART

INTRODUCTIE

WETTELIJK KADER

Scheiding van taken

Gemeente en schoolbesturen hebben beide hun eigen specifieke taken op het gebied van onderwijshuisvesting:

- De gemeente is verantwoordelijk voor de aanwezigheid van voldoende adequate onderwijscapaciteit.
- Schoolbesturen zijn verantwoordelijk voor onderhoud, de aanpassing en de exploitatie van schoolgebouwen.

Verordening Onderwijshuisvesting

In de 'Verordening Voorzieningen Huisvesting Onderwijs' staan de *formele regels* opgenomen die gelden voor de toetsing van aanvragen en processen rondom voorzieningen in de onderwijshuisvesting. De gemeente blijft deze verordening als 'formeel vangnet' hanteren voor alle situaties die niet via het voorliggende plan worden opgelost.

Integraal Huisvestingsplan

Alle lokale afspraken, ambities en plannen rondom de onderwijshuisvesting worden opgenomen in dit voorliggende Integraal Huisvestingsplan Onderwijs. Het plan vormt een gedeelde ambitie van schoolbesturen en gemeente om tot uitvoering van maatregelen in de onderwijshuisvesting op korte, middellange en lange termijn te komen.

Status plan

Het Integraal Huisvestingsplan heeft de status van een 'overeenkomst' tussen schoolbesturen en gemeente en heeft weliswaar geen formele juridische rechtskracht, maar is ook niet vrijblijvend. Gemeente en schoolbesturen hebben beide een inspanningsverplichting om tot realisering van de in dit plan opgenomen afspraken te komen.

Besluitvorming per project

Ieder project afzonderlijk wordt ter besluitvorming voorgelegd aan het College van B&W en de gemeenteraad. Ter voorbereiding van een project gelden de voorwaarden uit de onderwijshuisvestingsverordening.

Basis voor meerjarenbegroting

De inhoud van dit huisvestingsplan vormt de basis voor maatregelen in onderwijshuisvesting. De financiële consequenties van dit plan worden vertaald in de meerjarenbegrotingen van zowel de gemeente als de schoolbesturen.

TOTSTANDKOMING

De inhoud van dit huisvestingsplan is het resultaat van een gezamenlijk traject van de schoolbesturen en de gemeente:

- Schoolbesturen zijn zowel via individuele gesprekken als via plenaire sessies betrokken.
- Vertegenwoordigers van het College zijn via diverse overleggen betrokken bij de totstandkoming van dit plan.
- Schoolbesturen zelf dragen zorg voor de terugkoppeling van informatie richting hun eigen achterban, zoals directies, leerkrachten, medezeggenschapsraden en raden van toezicht.

PROCESAFSPRAKEN

Dynamisch document

Het voorliggende plan geeft een doorkijk tot 2035, maar niemand kan daadwerkelijk in een glazen bol kijken. Gemeente en schoolbesturen blijven daarom structureel met elkaar in gesprek over de aansluiting van dit plan op de praktijk:

- De beleidsuitgangspunten van dit Integraal Huisvestingsplan wordt eenmaal per vier jaar herijkt.
- Jaarlijks wordt bekeken op welke uitvoerende onderdelen uit dit plan een aanpassing gewenst is. Zo worden de bedragen jaarlijks geactualiseerd aan de hand van de indexering van de normbedragen uit de VNG-verordening.
- Eenmaal per jaar organiseert de gemeente een OOGO (Op Overeenstemming Gericht Overleg) voor alle schoolbesturen en de gemeente, waarbij informatie wordt gedeeld over de voortgang van projecten en actuele ontwikkelingen binnen onderwijshuisvesting.

Aanvraagprocedure blijft

De jaarlijkse aanvraagprocedure die is opgenomen in de huisvestingsverordening blijft bestaan. Voor de in te dienen aanvragen gelden echter wel de afspraken zoals die in dit Integraal Huisvestingsplan zijn gemaakt rondom projecten en de fasering. Eventuele afwijkingen op dit plan worden altijd in samenspraak tussen de gemeente en alle schoolbesturen besproken op een OOGO.

Formeel vangnet

Voor zover dit plan niet voorziet in een antwoord op vraagstukken rondom onderwijshuisvesting, blijven de bepalingen uit de onderwijshuisvestingsverordening gewoon van kracht. Zo blijven spoedaanvragen, constructiefouten en verzoeken om huisvesting van eventuele nieuwe scholen via de verordening (en overige vigerende wet- en regelgeving) verlopen.

LOOPTIJD & DEKKING

Looptijd plan

Dit Integraal Huisvestingsplan heeft een looptijd tot 2035. Hiervoor zijn diverse redenen aanwezig:

- Het stelt gemeenten (en schoolbesturen) in staat om tijdig middelen te reserveren voor het vastgoed.
- Het geeft partijen de mogelijkheid om tijdig te kunnen anticiperen op maatschappelijke en ruimtelijke ontwikkelingen.
- Het vormt voor schoolbesturen een strategische onderlegger voor sturing op zaken als de exploitatie, onderwijskundige vernieuwingen, onderhoud en aanpassingen in het gebouw.
- Het biedt de mogelijkheid om te anticiperen op de klimaatdoelstellingen uit het Akkoord van Parijs.

Dekkingsperiode plan

Beoogd wordt om via de meerjarenbegroting van de gemeente telkens voor een periode van vier jaren budgetten te ramen. Tegelijkertijd blijft wel de 'intentie' bestaan om tot totale planuitvoering te komen. Op deze wijze wordt beoogd om planuitvoering op de korte termijn te borgen, zodat schoolbesturen en gemeente in staat zijn tijdig te anticiperen op deze projecten.

ACTUELE ONTWIKKELINGEN

Waar mogelijk via dit Integraal Huisvestingsplan wordt geanticipeerd op een aantal actuele ontwikkelingen rondom onderwijshuisvesting.

1. Gemeenten worden volgens een wetsvoorstel in de toekomst verplicht om een Integraal Huisvestingsplan Onderwijs op te stellen.
2. Gemeenten worden volgens een wetsvoorstel in de toekomst formeel verantwoordelijk voor renovatie (als alternatief voor vervangende nieuwbouw).
3. De mogelijkheden voor schoolbesturen om te investeren in onderwijshuisvesting worden volgens een wetsvoorstel versoepeld.
4. Met ingang van december 2021 is het Bouwbesluit aangepast met het Besluit Bouwwerken Leefomgeving (BBL), waarin onder andere eisen staan opgenomen voor de verduurzaming van gebouwen (BENG) in geval van nieuwbouw en renovatie.
5. Schoolbesturen kunnen -via de gemeente- beroep doen op de zogeheten 'SUVIS-regeling' van de rijksoverheid, welke is bedoeld voor het treffen van maatregelen op het gebied van ventilatie en binnenklimaat. Het betreft hier een cofinancieringsregeling waarbij het rijk 30% vergoed en de overige 70% uit andere bronnen gefinancierd moet worden.

VAN OUD NAAR NIEUW

De afspraken over uit te voeren projecten die zijn gemaakt in het 'oude' Integraal Huisvestingsplan 2016, worden in dit nieuwe plan gerespecteerd, tenzij uitdrukkelijk argumenten aanwezig zijn om tot herziening te komen. Voor alle projecten wordt wel rekening gehouden met eventuele nieuwe prognoses, normbedragen en ruimtebehoefte-berekeningen.

ONDERWIJSVISIE

ONDERWIJSVISIE (1)

Veilige en kansrijke omgevingen

De gemeente en de schoolbesturen zien het als een gezamenlijke taak dat alle kinderen in de gemeente in een veilige en kansrijke omgeving kunnen opgroeien. Ieder kind in de gemeente heeft toegang tot goed onderwijs, waarbij recht wordt gedaan aan talenten en behoefte van leerlingen.

Vraaggerichte leeromgevingen

Schoolbesturen en gemeente streven ernaar om leerlingen, leerkrachten en onderwijsondersteuners een aantrekkelijk leer- en werkklimaat te bieden, ofwel functioneel, veilig, gezond, comfortabel en passend bij de doelgroep waarvoor de school bestemd is. Passend onderwijs stelt ook eisen aan de huisvesting van scholen. Denk bijvoorbeeld aan aanwezigheid van voldoende ruimten voor individuele begeleiding, onderwijs-ondersteuners en behandelaars. School School Lyndensteyn biedt als mytyl-tyltylschool toegang voor leerlingen met een lichamelijke en meervoudige beperking en voor leerlingen die langdurig ziek zijn.

Gezonde leer- en werkomgevingen

De gemeente en de schoolbesturen streven naar onderwijsomgevingen die gezond, veilig, uitdagend, functioneel en duurzaam zijn.

Onderwijsvoorziening in elke kern

Vanuit het oogpunt van nabijheid van onderwijs en leefbaarheid in de kernen, streven schoolbesturen en gemeente ernaar dat de kernen Langezwaag, Hemrik, Lippenhuizen, Nij Beets, Ureterp, Bakkeveen, Tijnje, Frieschepalen, Gorredijk, Beetsterzwaag, Wijnjewoude en Terwispel blijven beschikken over één of meer onderwijsvoorzieningen, op voorwaarde dat de kwaliteit van onderwijs is gewaarborgd en een gezonde exploitatie mogelijk is.

Vorming kindcentra

Het streven is gericht op de vorming van integrale kindcentra, waarbij het doel is om één pedagogische en educatieve omgeving te realiseren voor 0 tot 13 jarigen. Daarbij hoort een naadloze aansluiting tussen kinderopvang, scholen en zo nodig jeugdhulpverlening. In gezamenlijkheid wordt er verkend wat er nodig is om tot een optimale samenwerking en doorgaande leerlijn te komen.

Verantwoorde inzet gemeenschapsgelden

Gemeenschapsgeld is schaars en moet zorgvuldig en verantwoord worden ingezet. Gelet op de financiële lasten die onderwijs en onderwijshuisvesting met zich meebrengen voor schoolbesturen en gemeente, is het zaak hierin de juiste keuzes te maken. De gemeente en de schoolbesturen streven ernaar om investeringen te doen op die plekken waar zowel de huidige als toekomstige generaties baat bij hebben.

ONDERWIJSVISIE (2)

Gezonde exploitatie

Met elkaar streven schoolbesturen en gemeente vanuit de eigen verantwoordelijkheden naar een gezonde exploitatie van schoolgebouwen over de gehele linie. Het besef bestaat dat het onvermijdelijk is dat er binnen een vastgoedportefeuille sprake blijft van 'plussen' en 'minnen' in de vorm van beter en minder goed te exploiteren schoolgebouwen.

Eigenheid en diversiteit

De diversiteit van onderwijsaanbod biedt ouders en leerlingen de vrijheid om te kiezen tussen denominaties en onderwijsconcepten. Partijen hechten waarde aan de eigenheid van scholen op het gebied van signatuur en onderwijsconcept, zolang de samenleving hierom vraagt en de kwaliteit en betaalbaarheid van onderwijs niet in het geding komen.

Open voorzieningen

Schoolgebouwen in de gemeente zijn geen eilandjes op zich, maar staan middenin de samenleving en omgeving waar zij deel van uit maken. Waar mogelijk en gewenst staan deze gebouwen open voor andere maatschappelijke activiteiten in de kernen, waarbij over de condities afspraken worden gemaakt tussen school en gebruiker.

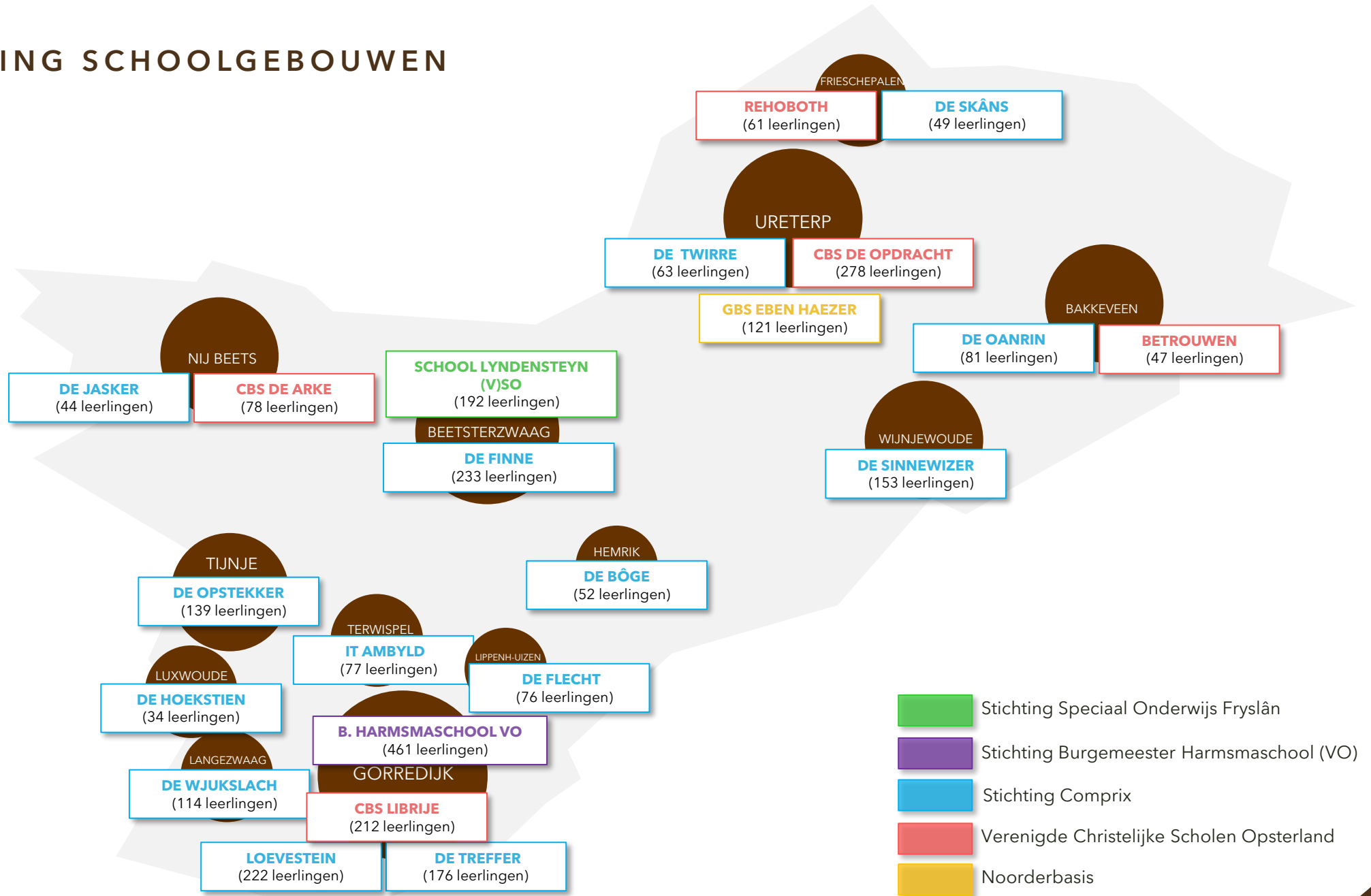
Maatwerk per dorpskern

Bijvoorbeeld op het gebied van sociale structuur, demografie en cultuur verschillen dorpen van elkaar. In de uiteindelijk te kiezen oplossingen op het gebied van onderwijs en onderwijshuisvesting is het dan ook zaak om niet te kiezen voor blauwdrukken, maar voor oplossingen die recht doen aan de betreffende dorpskern.

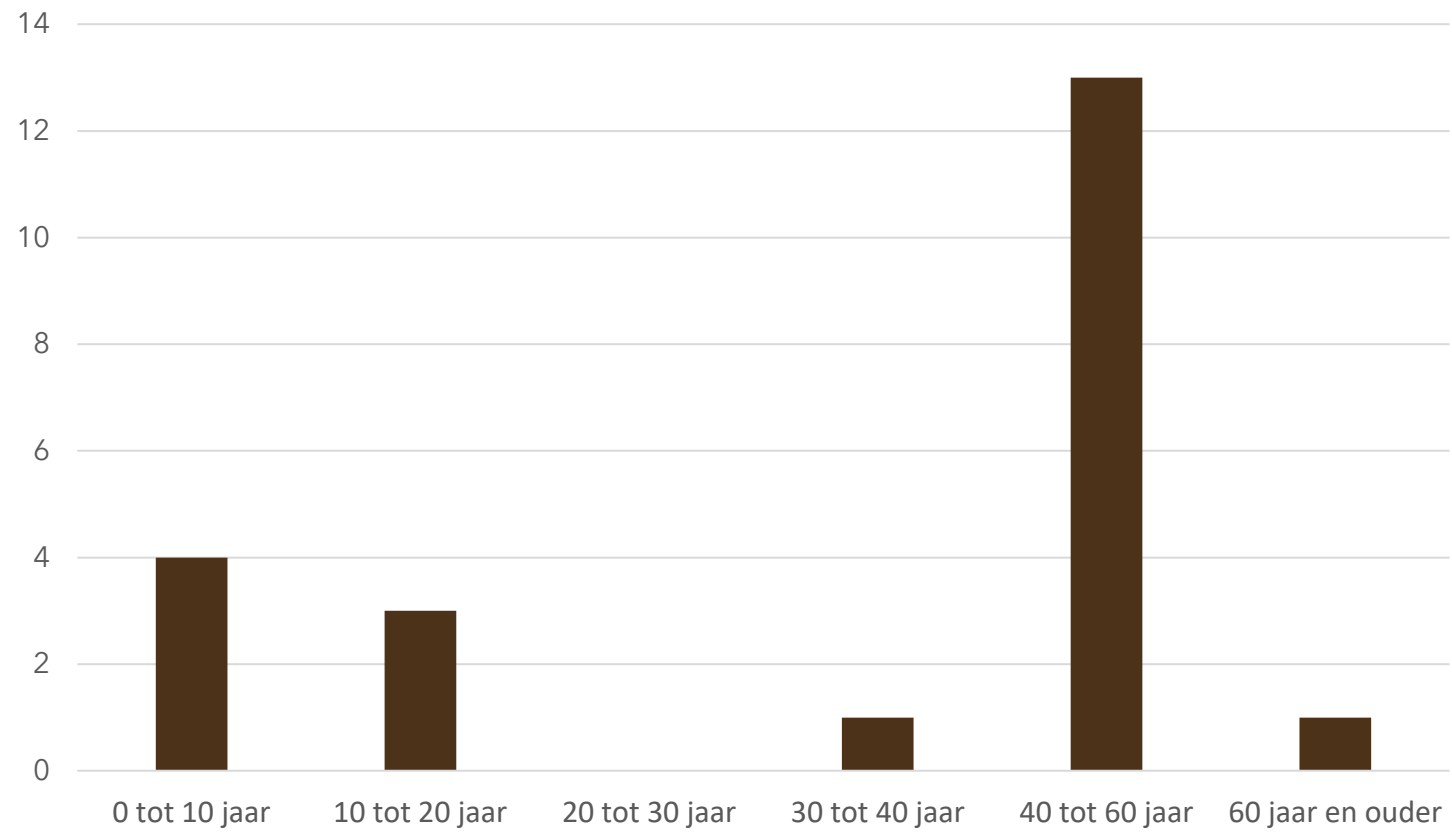
UITGANGSSITUATIE

SITUERING SCHOOLGEBOUWEN

LEEFTIJDEN GEBOUWEN

AANTAL
GEBOUWEN

TOELICHTING LEEFTIJDEN GEBOUWEN

Zeven recentere gebouwen

Voor zes gebouwen heeft de afgelopen twintig jaar nieuwbouw plaatsgevonden: De Flecht in Lippenhuizen, De Skâns en Rehoboth in Frieschepalen, De Bôge in Hemrik, School Loevestein in Gorredijk en de Opdracht in Ureterp. De nieuwbouw van De Treffer in Gorredijk wordt naar verwachting dit jaar in gebruik genomen. De Treffer is op de vorige pagina wel al opgenomen bij de schoolgebouwen tussen 0 en 10 jaar oud.

Twee gerenoveerde schoolgebouwen

Hoewel de gebouwen van 't Ambyld in Terwispel en de Librije in Gorredijk van oudere leeftijd zijn, zijn deze inmiddels gerenoveerd.

Zes (ver-)nieuwbouwprojecten in voorbereiding

- Voor De Opstekker/MFA Tijnje en De Finne in Beetsterzwaag is momenteel nieuwbouw in voorbereiding.
- Voor de Sinnewizer in Wijnjewoude is budget beschikbaar gesteld voor een upgrading die inmiddels is uitgevoerd. Op middellange termijn wordt hier vervangende nieuwbouw voorzien.
- Voor de Burgemeester Harmsmaschool in Gorredijk worden plannen ontwikkeld om tot vernieuwbouw van het huidige gebouw te komen.
- Voor de nieuwbouw van de Wjukslach is al een voorbereidingskrediet verstrekt.
- Vernieuwbouw van de Eben Haëzer in Ureterp is in voorbereiding.

BASISONDERWIJS

LEERLINGENPROGNOSE (BRON: PVG, NOVEMBER 2021)

Aantal leerlingen																				PVGpro	
Telling 1 oktober -	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036	2037	2038	
Schooljaar	20-21	21-22	22-23	23-24	24-25	25-26	26-27	27-28	28-29	29-30	30-31	31-32	32-33	33-34	34-35	35-36	36-37	37-38	38-39	39-40	
Bakkeveen																					
Betrouwen	52	45	47	43	43	46	46	46	46	47	47	47	48	47	46	46	46	46	45	45	
De Oanrin	88	88	81	78	73	78	79	78	79	80	80	80	82	80	78	78	78	77	76	76	
Beetsterzwaag																					
KC De Finne	257	243	233	227	225	225	225	225	224	226	221	220	221	216	214	211	207	199	195	187	
Ureterp-Frieschepalen-Siegerswoude																					
Eben Haezer	143	134	121	114	113	110	111	109	109	111	113	112	111	112	111	111	110	110	108	106	
De Skans	57	51	49	49	48	48	48	48	47	48	49	49	49	49	49	48	48	48	47	46	
Rehoboth Fr. Palen	63	61	61	61	61	63	63	62	62	63	64	64	64	64	64	63	63	63	62	60	
Gorredijk																					
De Treffer	171	176	176	170	171	168	168	167	170	173	173	174	172	171	169	167	164	160	157	153	
De Librije	239	221	212	201	195	180	179	179	182	184	184	186	184	183	180	178	175	171	168	164	
Loevestein	220	212	222	224	232	234	233	232	236	240	240	241	239	238	235	232	227	223	218	213	
Hemrik																					
De Boge	61	58	52	46	44	40	41	40	40	42	40	42	42	43	42	43	43	43	43	43	
Langezwaag																					
De Wjukslach	114	123	114	104	100	90	85	80	77	73	73	75	77	74	72	71	70	69	67	66	
Lippenhuizen																					
De Flecht	77	82	76	79	80	84	81	79	75	73	76	75	76	75	74	70	66	63	60	57	
Luxwoude																					
De Hoekstien	38	36	34	32	33	33	35	34	33	32	31	29	27	26	24	24	22	21	18	16	
Nij Beets																					
De Arke	78	77	78	86	91	89	90	92	91	87	86	84	84	87	87	86	84	82	81	79	
De Jasker	55	44	44	45	46	43	43	44	44	42	41	40	41	42	42	41	41	40	39	38	
Terwispel																					
t Ambyld	68	69	77	74	76	76	79	81	81	81	76	76	74	75	76	76	76	76	75	73	
Tijnje																					
De Opstekker	143	151	139	134	140	138	140	141	141	135	133	135	127	128	125	125	121	120	116	114	
Ureterp																					
De Opdracht	300	299	278	280	275	273	273	267	266	274	281	280	281	286	288	286	285	283	279	275	
De Twirre	76	64	63	62	59	52	52	51	51	52	53	53	54	55	55	55	54	54	53	52	
Wijnjewoude																					
De Sinnewizer	161	158	153	154	154	162	166	166	170	173	173	168	166	162	158	155	151	146	142	138	
Totaal aantal leerlingen	2461	2392	2310	2263	2259	2232	2237	2221	2224	2236	2234	2230	2219	2213	2189	2166	2131	2094	2049	2001	

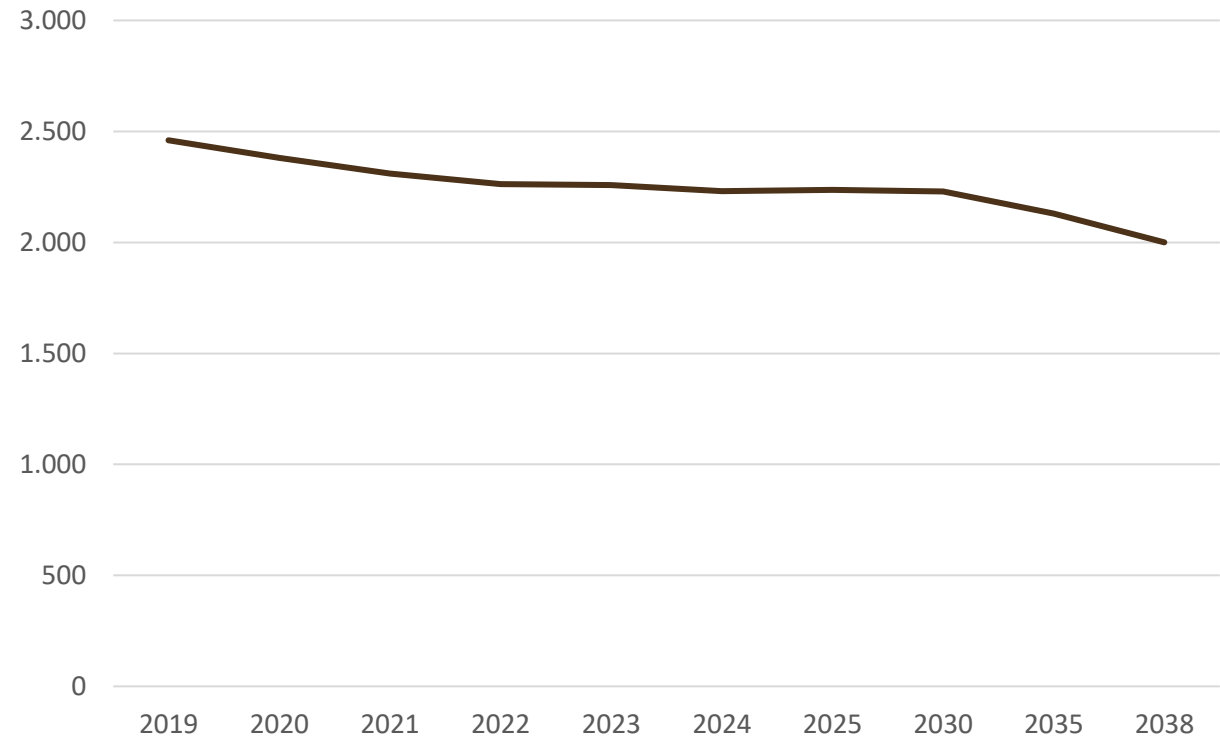
LEERLINGENONTWIKKELING

Volgens de leerlingenprognoses van Planning Verband Groningen (november 2021) daalt het aantal leerlingen in het basisonderwijs binnen de gemeente van 2.310 leerlingen in de huidige situatie tot 2.001 leerlingen in 2038, ofwel een reductie met 13%.

De werkelijke leerlingenaantallen zijn in belangrijke mate afhankelijk van de mate waarin de plannen voor woningbouw -die als onderlegger zijn gebruikt voor de leerlingenprognoses- wel of niet worden bijgesteld.

De leerlingenprognoses zijn opgesteld volgens de voorwaarden die zijn opgesteld in de Verordening Voorzieningen Onderwijshuisvesting. In dit plan zijn de prognoses als uitgangspunt gehanteerd. Voorafgaande aan de uitvoering van projecten wordt in samenspraak met schoolbestuur en directie bekeken of er redenen zijn om af te wijken van deze prognoses.

AANTAL LEERLINGEN

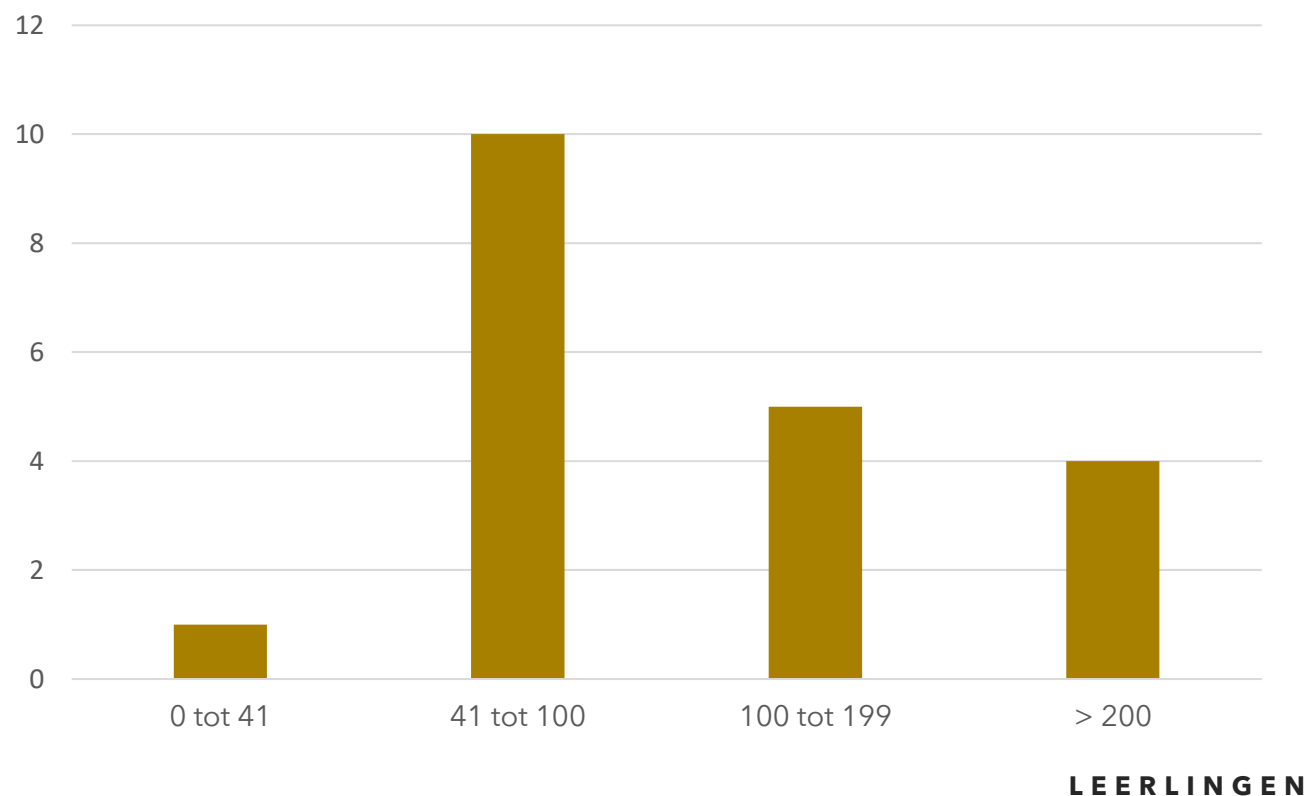
SCHOOLGROOTTE

De gemiddelde schoolgrootte van de basisscholen in de gemeente bedraagt momenteel 116 leerlingen. De gemiddelde schoolgrootte van basisscholen in Nederland ligt op circa 220 leerlingen. Binnen de gemeente zitten vier scholen in de buurt van of boven dit landelijke gemiddelde.

De wettelijke opheffingsnorm bedraagt 23 leerlingen. Alleen de Hoekstien in Luxwoude dreigde op termijn onder dit aantal te belanden, wat reden was voor het schoolbestuur om deze te fuseren met de Wjukslach in Langezwaag.

De gemeentelijke opheffingsnorm voor Opsterland is vastgesteld op 41 leerlingen. De Hoekstien in Luxwoude en de Jasker in Nij Beets komen op termijn volgens de leerlingenprognose in de buurt van deze norm. Voor de genoemde scholen hebben de betreffende schoolbesturen inmiddels maatregelen voorzien, zie later dit plan.

AANTAL SCHOLEN

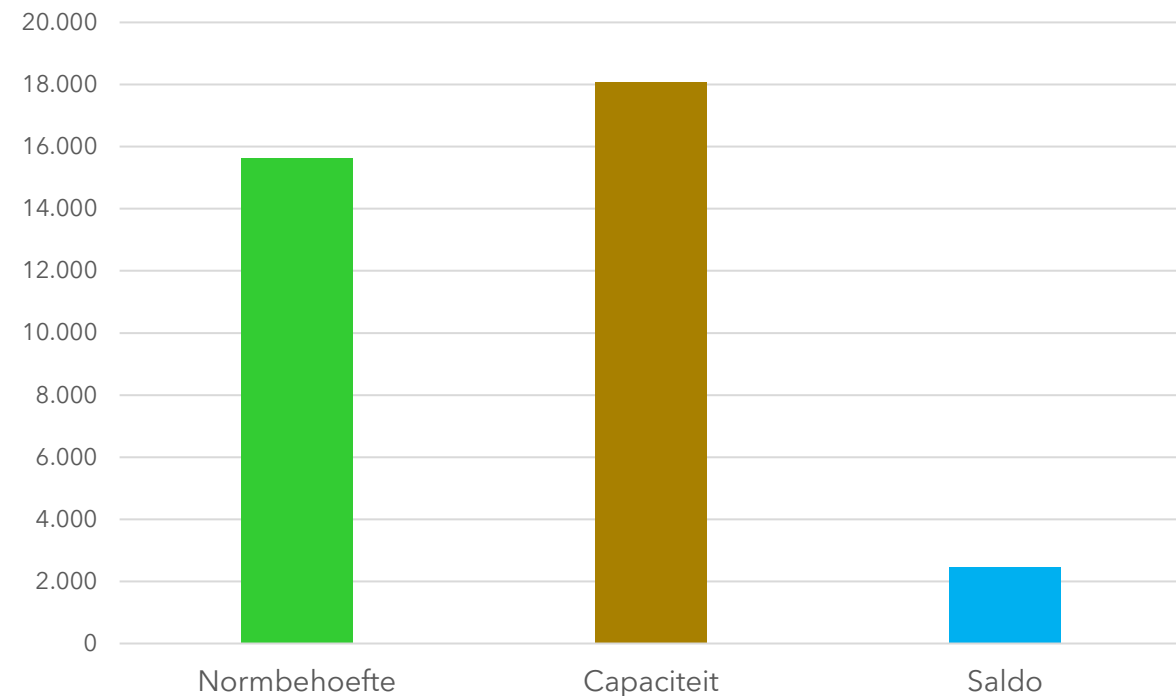
NORMATIEF RUIMTESALDO

Op grond van een vergelijking van de totale capaciteit met de totale ruimtebehoefte, kan worden afgeleid dat de basisscholen momenteel een *normatieve leegstand* hebben van 2.460 m². Gegeven het aantal scholen (20) is de overcapaciteit niet enorm. Gemiddeld gezien gaat het om circa 150 m² per school.

Om diverse redenen is het verstandig om deze normatieve overcapaciteit in een context te plaatsen:

- De meeste scholen gebruiken doorgaans zelf meer ruimte dan de (minimale) norm, bijvoorbeeld om ruimte te bieden voor kleine groepen of individuele begeleiding.
- Bij schoolgebouwen kan sprake zijn van een inefficiënte gebouwstructuur (bijvoorbeeld veel gangruimte), waardoor de feitelijk bruikbare oppervlakte wordt beperkt.
- Op steeds meer scholen is sprake van medegebruik richting partijen als kinderopvang of peuterspeelzaal.
- Voor diverse scholen zijn plannen in voorbereiding om -al dan niet gezamenlijk- tot vervangende nieuwbouw te komen. Dit zijn uitgelezen momenten om de overcapaciteit af te bouwen.

RUIMTESALDO (M²)

(VOORTGEZET) SPECIAAL ONDERWIJS

GEBOUW

Het gebouw van School Lyndensteyn is gesitueerd in Beetsterzwaag, dateert uit 1973 en is in de loop van de jaren regelmatig uitgebreid en verbouwd (1977, 1994, 2006, 2009). De onderwijscapaciteit bedraagt 5.150 m². Hiervan is het speellokaal van 100 m² vanuit eigen middelen va het schoolbestuur gefinancierd. Deze omvang is exclusief een capaciteit van 598 m² van de gymzaal en zwembad. De totale omvang van het gebouw is dan 5.748 m². Zie hiernaast.

RUIMTEBEHOEFTE

Het speciaal onderwijs is in het algemeen lastig te prognosticeren gezien de specifieke doelgroep en de regionale functie. Op grond van de teldatum oktober 2022 heeft de school 192 leerlingen. De ontwikkeling van leerlingenaantallen in het speciaal onderwijs laat zich lastig prognosticeren. De school zelf houdt rekening met een structureel aantal van 210 tot 220 leerlingen, wat bij 210 leerlingen qua normbehoefte neerkomt op 3.486 m² (exclusief bewegingsonderwijs en zwemvoorziening). Het bestuur van de school acht de huidige normering vanuit de verordening onvoldoende om te voorzien in de behoefte. Het bestuur maakt dit zelf aanhangig op landelijk niveau.

RUIMTESALDO

Op grond van 210 leerlingen en een capaciteit van 5.150 m², heeft het gebouw een normatieve overcapaciteit van 1.664 m². Dit is dus zonder de 598 m² overige capaciteit voor gymzaal en zwembad.

capaciteit School Lyndensteyn

<i>onderwijscapaciteit</i>	
- deel 1973	1.826 m2 BVO
- deel 1977	1.447 m2 BVO
- deel 1994	588 m2 BVO
<hr/>	
subtotaal gebouwdelen t/m 1994	3.861 m2 BVO
- deel 2006	547 m2 BVO
- deel 2009	742 m2 BVO
<hr/>	
subtotaal gebouwdelen 2006 en 2009	1.289 m2 BVO
totaal onderwijscapaciteit	5.150 m2 BVO
<i>bewegingsonderwijs</i>	
- gymzaal	358 m2 BVO
- zwembad	240 m2 BVO
<hr/>	
totaal capaciteit bewegingsonderwijs	598 m2 BVO
totale capaciteit	5.748 m2 BVO

VOORTGEZET ONDERWIJS

GEBOUW

Het gebouw van de Burg. Harmsmaschool in Gorredijk meet een oppervlakte van 11.532 m², waaronder drie gymzalen met een oppervlakte van 1.467 m². Het oorspronkelijke gebouw dateert uit 1980. In de periode 1998-2009 is het gebouw vijf keer uitgebreid.

LEERLINGEN

BHS heeft de afgelopen jaren een aanzienlijke leerlingendaling ondergaan. Op grond van de Regiovisie Regio Opsterland en Smallingerland neemt dit aantal af tot 385 leerlingen in 2030. Het schoolbestuur zelf denkt hoger uit te komen. Bij 385 leerlingen gaat het om een normbehoefte van 4.122 m². Momenteel worden nieuwe prognoses opgesteld voor het Voortgezet Onderwijs. Eventuele consequenties worden verwerkt in de ruimtebehoefte-berekeningen.

RUIMTESALDO

Het huidige gebouw is geschikt voor 800 leerlingen, waarmee het gebouw structureel fors te groot is. Het schoolbestuur is momenteel bezig met een scenario-analyse om tot indikking en vernieuwing te komen, waarmee weer kwalitatieve, passende en betaalbare huisvesting ontstaat.

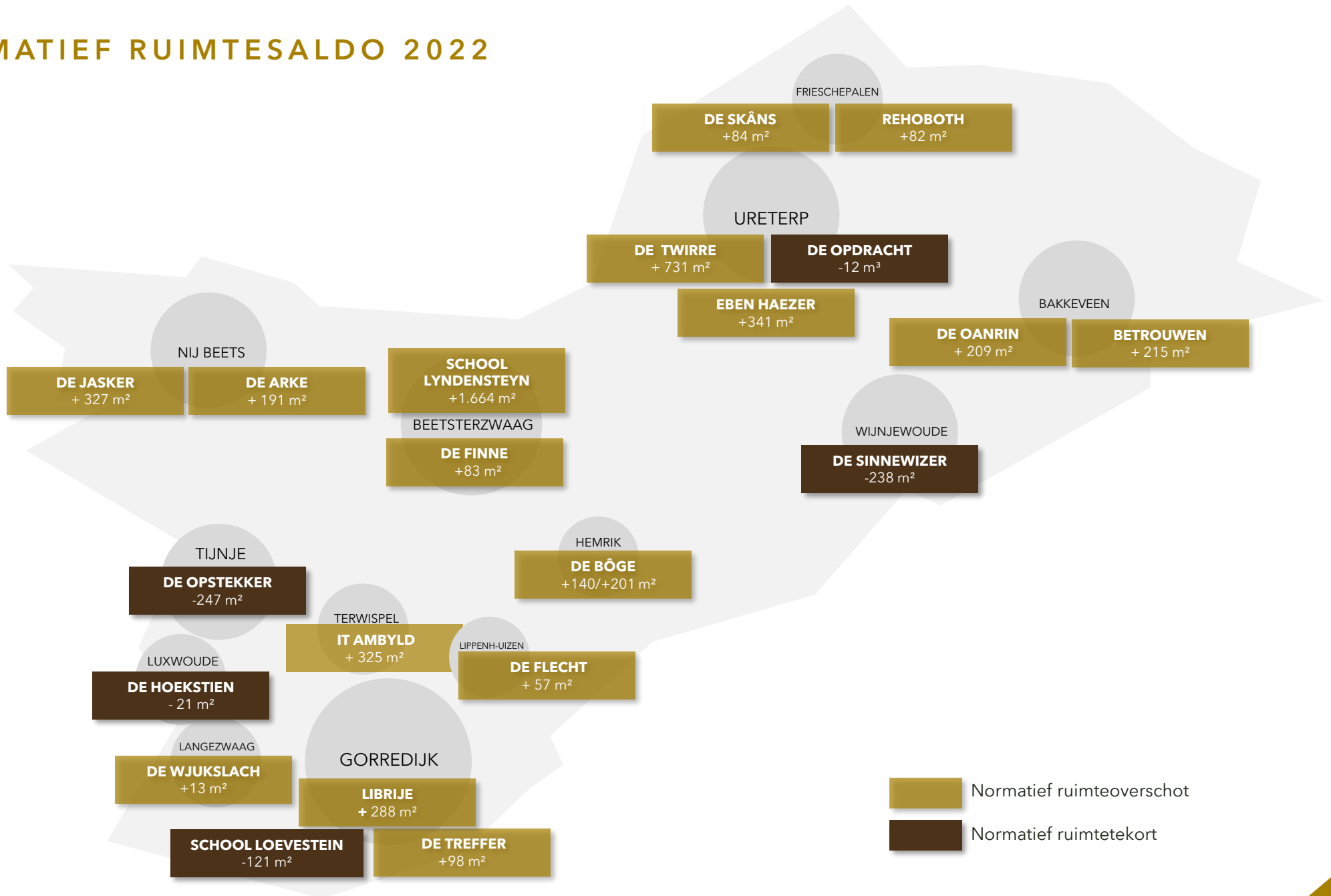
TOETSING

CAPACITEIT

Op de volgende pagina kan worden afgeleid dat bij vier scholen momenteel sprake van een normatief ruimtetekort:

- *De Opstekker* heeft een capaciteitstekort van 247 m² dat wordt opgelost via de nieuwbouw van MFA Tijnje.
- *De Hoekstien* in Luxwoude heeft een tijdelijk tekort van 21 m². Dit is te beperkt voor een uitbreiding. Bovendien bestaan voor de Hoekstien plannen voor een fusie met de Wjukslach.
- *Loevestein* in Gorredijk heeft een normatief tekort van 173 m². Beoogd wordt om via ingebruikname van de nieuwbouw van de Treffer in Gorredijk de druk op Loevestein weg te nemen.
- *De Opdracht* in Ureterp heeft een normatief tekort van 12 m² in de huidige situatie. Dit is te beperkt voor een uitbreiding. Via de verwachte uitbreiding van de Opdracht voor de leerlingen van de Twirre komt overigens extra capaciteit beschikbaar.
- *De Sinnewizer* in Wijnjewoude heeft een normatief tekort van 238 m². Om als samenwerkingschool in één gebouw te passen is een verbouwing nodig geweest. Na deze verbouwing is sprake van voldoende ruimte.

NORMATIEF RUIMTESALDO 2022

Normatief ruimteoverschot
 Normatief ruimtetekort

CRITERIA HUISVESTINGSKWALITEIT

Criteria integrale kwaliteit

In navolging op de onderwijsvisie in hoofdstuk 2, wordt de kwaliteit van de schoolgebouwen in de gemeente op vier waarderingscriteria beoordeeld:

- Gebouwtechniek: daken, deuren, wanden, kozijnen, beglazing, CV, verlichting, riolering, sanitair
- Functionaliteit: flexibiliteit, routing, compactheid, lespleinen, centrale ruimte, groepsruimten, brede kindfuncties
- Verduurzaming: isolatie wand, vloer, ramen en dak; energieopwekking; gasloos of WKO; LED-verlichting
- Binnenklimaat: ventilatie, koeling, CO²-meting, akoestiek

Scores

De scores variëren hierbij in een range van uitstekend, goed, redelijk en matig. De inschaling van gebouwen op de kwaliteitscriteria betreft geen exacte wetenschap, maar geeft een praktisch inzicht in de kwaliteit en zwakte van gebouwen.

De scores zijn bepaald op grond van een bouwkundige schouw vanuit HEMM, waarbij deze scores zijn aangepast op grond van input vanuit de schoolbesturen. De tabel op de volgende pagina dient als hulpmiddel om tot een score te komen voor de kwaliteit van de schoolgebouwen.

	CRITERIUM FUNCTIONALITEIT	CRITERIUM BOUWTECHNIEK	CRITERIUM BINNENKLIMAAT	CRITERIUM VERDUURZAMING
UITSTEKEND	Sluit volledig aan op gebruiksvraag	Weinig tot geen onderhoud	Frisse Scholen Klasse B met CO ² sturing	Energie Neutraal Gebouw (ENG)
GOED	Sluit grotendeels aan op gebruiksvraag	Onderhoud conform onderhoudsplanning	Frisse Scholen	Bijna Energie Neutraal Gebouw (BENG)
REDELIJK	Sluit in mindere mate aan op gebruiksvraag	Partiele vervanging noodzakelijk	Natuurlijke toevoer Mechanische afvoer	Isolatie, zonnepanelen, LED-verlichting
MATIG	Ruimte(n) ongeschikt voor onderwijs	Grootschalige vervanging noodzakelijk	Natuurlijke af- en toevoer	Geen verduurzaming

TOELICHTING OP SCORES

Afbakening

Op de volgende pagina is de inschaling van de schoolgebouwen in de gemeente opgenomen. Alleen de gebouwen die gedurende de looptijd van dit plan mogelijk in aanmerking (de scholen in het zwart) komen voor vernieuwing zijn gewaardeerd. Dit betekent dat een aantal panden (in het grijs) niet wordt gewaardeerd in dit plan:

- Projecten waarvoor inmiddels de voorbereiding al is gestart of inmiddels worden gerealiseerd.
- Panden die (waarschijnlijk) worden afgestoten als gevolg van een fusie en/of fysieke samenwerking.
- Panden die gedurende de looptijd van dit plan (2038) jonger zijn dan 40 jaren.

Wettelijke zorgplicht

Op grond van de wetgeving op het gebied van onderwijshuisvesting is de wettelijke zorgplicht van de gemeente ook in het geding wanneer er sprake is van een algehele veroudering van het schoolgebouw, waarbij sprake is van een 'onomkeerbaar verouderingsproces' dat niet is veroorzaakt door achterstallig onderhoud door het schoolbestuur zelf. Op grond van de technische toetsing (zie hierna) is geconstateerd dat een aantal schoolgebouwen niet ver meer van deze algehele onomkeerbare bouwtechnische veroudering afzitten.

Veiligheid voorop

Uit de scores op de volgende pagina kan worden afgeleid dat het binnenklimaat van de gewaardeerde schoolgebouwen momenteel matig is. Hierop is en wordt een aantal acties ondernomen door schoolbesturen en gemeente:

- Schoolbesturen hebben inmiddels maatregelen genomen om de veiligheid binnen hun schoolgebouwen te waarborgen. Denk aan het meten van CO² en het regelmatig ventileren van lokalen via het openen van ramen.
- Schoolbesturen kunnen op grond van de 'SUVIS-regeling' een beroep doen op subsidie van de rijksoverheid, voor maatregelen ter verbetering van het binnenklimaat van schoolgebouwen.
- In dit plan wordt via diverse voorstellen voor renovatie, vernieuwbouw en vervangende nieuwbouw voorzien in maatregelen om gebouwen te laten voldoen aan alle hedendaagse standaarden die gelden voor het binnenklimaat.

TOETSING INTEGRALE KWALITEIT

		BOUWTECHNIEK	FUNCTIONALITEIT	VERDUURZAMING	BINNENKLIMAAT
Betrouwen	Bakkeveen	●	●	●	●
De Oanrin	Bakkeveen	●	●	●	●
De Wjukslach	Langezwaag	●	●	●	●
De Arke	Nij Beets	●	●	●	●
De Jasker	Nij Beets	●	●	●	●
De Twirre	Ureterp	●	●	●	●
Eben Haëzer	Ureterp	●	●	●	●
School Lyndensteyn (V)SO	Beetsterzwaag	●/●	●	●	●

● Uitstekend

● Goed

● Redelijk

● Matig

KARAKTERISERING

GAAT GOED, KAN BETER

Gaat goed

Zonder uitputtend te zijn, is een aantal positieve elementen aanwezig voor onderwijshuisvesting:

- *Aanbod*: In veel kernen zijn één of meerdere scholen aanwezig. Veel inwoners hebben zelfs de keuze uit meerdere scholen. Daarnaast zijn het (voortgezet) speciaal onderwijs en een scholengemeenschap voor voortgezet onderwijs binnen de gemeente aanwezig.
- *Ruimtelijke kwaliteit*: De meeste scholen zijn gelegen op locaties die voldoende mogelijkheden voor buitenspelen bieden.
- *Samenwerking*: Binnen diverse kernen hebben de schoolbesturen al gezocht naar toekomstbestendige oplossingen, waarmee wordt beoogd een goed onderwijsklimaat en gezonde exploitatie te waarborgen.

Kan beter

Zonder uitputtend te zijn, verdient een aantal elementen rondom onderwijshuisvesting in de gemeente verbetering:

- *Veroudering*: De veroudering van de vastgoedportefeuille vormt een risico voor een goede onderwijskwaliteit, verduurzaming van de gebouwen en een gezonde exploitatie. Bij een bestand 'op leeftijd' lopen techniek, functionaliteit, binnenklimaat, verduurzaming en exploitatie steeds verder weg bij de hedendaagse wensen en eisen.
- *Kwetsbare structuur*: Hoewel de historische context en de geografische opbouw van de gemeente hier duidelijk hun stempel hebben gedrukt op het huidige scholenlandschap, is een deel van dit landschap qua volumes nog steeds kwetsbaar in relatie tot bijvoorbeeld onderwijskwaliteit, betaalbaarheid en kindcentra.

Input voor verbetering

Het beleid en de maatregelen die in de navolgende hoofdstukken worden gepresenteerd, zijn erop gericht om de krachtige elementen van onderwijshuisvesting in de gemeente te behouden en tegelijkertijd te anticiperen op de hiernaast genoemde verbeterpunten.

BELEIDSAMBITIE

INTEGRALE KWALITEIT

Eigen verantwoordelijkheid schoolbesturen

In relatie tot de hedendaagse eisen en wensen op het gebied van bijvoorbeeld verduurzaming, binnenklimaat en functionaliteit is binnen diverse schoolgebouwen in de gemeente nog wel een verbeteringslag te maken. Niet vreemd, omdat de meeste schoolgebouwen in een geheel ander tijdsbeeld zijn gerealiseerd. Hoewel de bekostiging vanuit de rijksoverheid lang niet altijd toereikend is, vormen deze partiële vernieuwingslagen in de basis een eigen verantwoordelijkheid van de schoolbesturen zelf. Soms stimuleert de rijksoverheid hierbij via een subsidieregeling, zoals nu bij de aanpak van de ventilatie van schoolgebouwen (SUVIS-aanvragen).

Hogere ambitie als lokale beleidsvrijheid

Om een aantal redenen gaan we via dit Integraal Huisvestingsplan verder dan de wettelijke zorgplicht die de gemeente heeft:

- Goede onderwijsvoorzieningen ondersteunen het welbevinden, de leerprestaties, de leefbaarheid en een aantrekkelijk vestigingsklimaat voor potentiële inwoners, wat als lokale ambitie in hoofdstuk 2 is gedefinieerd.
- Bouwtechniek vormt maar een deel van de totale kwaliteit van een gebouw. De kwaliteit van een gebouw wordt ook bepaald door binnenklimaat, functionaliteit en verduurzaming.
- Tijdig anticiperen op de veroudering van schoolgebouwen voorkomt verdere verschraving van het voorzieningenniveau en voorkomt tegelijkertijd dat toekomstige generaties worden belast met een verouderd vastgoedbestand, inclusief bijbehorende financiële opgave.

Ambitie integrale kwaliteit

In dit plan komen schoolgebouwen potentieel voor aanpak door de gemeente in aanmerking bij een gemiddelde score van 'redelijk' of 'matig'. Hierbij wordt altijd bekeken of sprake is van een levensvatbare situatie en of schoolbesturen in het verleden hun verantwoordelijkheid hebben genomen ten aanzien van het onderhoud en aanpassingen in het gebouw.

Uiteraard hangt er een prijskaartje aan de lokale beleidsambitie zoals die in dit plan is geformuleerd. Tegelijkertijd voeg je via maatregelen veel kwaliteit toe ten behoeve van het onderwijsklimaat, aantrekkelijkheid van de gemeente en verduurzaming van de aarde. De financiële haalbaarheid wordt in dit plan vanuit een wederzijdse schaarste aan financiële middelen van zowel gemeente als schoolbestuur ingevuld. In het hoofdstuk Financiën wordt hiertoe een voorstel gedaan voor verdeling van de investeringslasten tussen gemeente en schoolbesturen.

UNIEKE OPLOSSINGEN

Maatwerk in projecten

Geen school of schoolgebouw is hetzelfde. Zo zijn er verschillen in omvang, concept, levensvatbaarheid, gebouwkwaliteit, maatschappelijke functie richting de kern, exploitatie en cultuur-historische waarde. Dit unieke profiel per school vraagt niet om blauwdrukken maar om specifieke oplossingen in de huisvesting. In dit plan onderscheiden we een aantal maatregelen:

(A) Renoveren

De integrale kwaliteit van een bestaand schoolgebouw wordt door ingrepen verbeterd, waarmee de levensduur van het gebouw voor een periode van minimaal 25 jaren wordt verlengd. Het gebouw voldoet na renovatie in ieder geval aan de bepalingen uit het Besluit Bouwwerken Leefomgeving (BENG, Frisse Scholen Klasse B).

(B) Vernieuwbouw

Bij vernieuwbouw is sprake van renovatie van het bestaande gebouw in combinatie met gedeeltelijke sloop en uitbreiding, waarmee het niveau van nieuwbouw wordt nagestreefd. Hiermee wordt de levensduur van een schoolgebouw voor een periode van minimaal 40 jaren verlengd. Het gebouw voldoet na de vernieuwbouw in ieder geval aan de bepalingen uit het Besluit Bouwwerken Leefomgeving (BENG, Frisse Scholen Klasse B).

(C) Vervangende nieuwbouw

Van vervangende nieuwbouw kan bijvoorbeeld sprake zijn wanneer renovatie niet leidt tot een verantwoorde levensduurverlenging of wanneer kansrijke combinaties gemaakt kunnen worden. Het gebouw voldoet na (vervangende) nieuwbouw in ieder geval aan de bepalingen uit het Besluit Bouwwerken Leefomgeving. Nieuwbouw wordt voor minimaal 40 jaren gerealiseerd.

(D) Upgraden

Upgraden is gericht op het aanbrengen van een aantal (noodzakelijke) voorzieningen om op een verantwoorde wijze tot een overbrugging richting een eindbeeld (bijvoorbeeld vervangende nieuwbouw) te komen.

(E) Overige maatregelen

Hierbij kan het bijvoorbeeld gaan om een fusie, verplaatsing van een school naar een andere schoollocatie, de volledige opheffing van een school of 'upgrading' van een gebouw (bijvoorbeeld wanneer sprake is van een overbruggingsperiode).

Renoveren versus (ver)nieuwbouw

Renovatie van een gebouw wordt altijd samen met de variant van (ver)nieuwbouw in kaart gebracht, om uit te vinden welke variant financieel-technisch de voorkeur geniet. Door het verschil in afschrijvingsduur

(renovatie 25 jaar en (ver)nieuwbouw 40 jaar), komen de jaarlasten van renovatie en (ver)nieuwbouw dichter bij elkaar te liggen dan in geval van gelijke afschrijvingsduur. Aandachtspunt hierbij is dat bij nieuwbouw rekening moet worden gehouden met bijkomende kosten die bij renovatie niet of in mindere mate aan de orde zijn, bijvoorbeeld vanwege sloop, grondverwerving en verkeer.

Renoveren

(ver)Nieuwbouw is een optie wanneer door renovatie geen toekomstbestendige levensduurverlenging behaald kan worden. Er zijn ook argumenten die er juist voor pleiten om de voorkeur te geven aan renovatie boven vervangende nieuwbouw:

- Benutten intrinsieke kwaliteit van bestaande gebouwen.
- Onzekerheid met betrekking tot de lange termijn instandhouding van de onderwijsvoorziening.
- Innovaties rondom verduurzaming, binnenklimaat en onderwijsconcepten zijn nog lang niet uitgekristalliseerd. Spreiding in aanpak van gebouwen voorkomt dat je met je hele portefeuille achterloopt op de komende innovaties.
- De extra vierkante meters van bestaande gebouwen krijg je niet gauw terug in geval van nieuwbouw.
- Financieel gezien zal het doorgaans niet-haalbaar zijn om op overal nieuwbouw te plegen.

SCHOLEN ALS KINDCENTRA

Belang kindcentra

De gemeente en de schoolbesturen onderschrijven het belang van de ontwikkeling van scholen tot brede kindvoorzieningen voor 0 tot 13-jarigen. Landelijk zien we ook de ontwikkeling van de voorschool.

Geen dogma

Het heeft de voorkeur om kindfuncties te integreren in de schoolgebouwen. Maar het betreft geen recht of plicht: soms is het niet haalbaar om de kindfuncties ter plekke te organiseren en soms kunnen gebouwen in de nabijheid deze kindfuncties ook prima huisvesten. De huisvesting van kindfuncties is hiermee altijd maatwerk en afhankelijk van de context.

Eigen verantwoordelijkheid

Schoolbesturen en kinderopvangorganisaties zelf zijn verantwoordelijk voor de kindcentra. Voor zover leegstand in schoolgebouwen niet nodig is voor de scholen zelf, kan deze met instemming van het College worden verhuurd aan kinderopvang. Schoolbesturen maken dan afspraken met de kinderopvanginstelling over een vergoeding van de exploitatiekosten. Het vragen van huur voor de door de gemeente gefinancierde ruimten is via jurisprudentie begrenst.

Kindcentra en renovatie

Bij het renoveren van schoolgebouwen worden afspraken gemaakt met de aanbieder van kindvoorzieningen over de wenselijkheid van renovatie en de financiering van de renovatie van het door hun gehuurde bouwdeel.

Kindcentra en (ver)nieuwbouw

In geval van (ver)nieuwbouw van een school, wordt per project bekeken of en op welke wijze brede kindfuncties hierin een plek krijgen, hoe dit gefinancierd wordt, hoe het eigendom wordt geregeld en hoe leegstandsrisico's worden geregeld. Gesplitste eigendomsposities binnen gebouwen zijn doorgaans ongewenst. Om dit te voorkomen gaan sommige gemeenten over tot investeringen voor de kinderopvang, tegen langlopende (kostendekkende of marktconforme) huurcontracten, waarbij het leegstandsrisico bij de schoolbesturen zelf ligt. Vanwege de Wet Markt en Overheid mag hierbij overigens geen sprake zijn van een oneerlijke concurrentie ten opzichte van particuliere vastgoedaanbieders.

OOG VOOR SAMENHANG

Brede blik per opgave

Waar sprake is van een grootschalige aanpak van schoolgebouwen, wordt altijd bekeken welke andere ontwikkelingen spelen waarop mogelijk geanticipeerd moet worden. Denk hierbij aan:

- Ontwikkelingen bij andere scholen
- Ruimtelijke ontwikkelingen
- Stedenbouwkundige ontwikkelingen
- Maatschappelijke ontwikkelingen
- Ontwikkelingen bij sport, welzijn, cultuur en jeugdzorg
- Ontwikkelingen rondom kerken en zorgcentra

Afstemming met lokale partners

Schoolbestuur en gemeente maken per project afspraken over welke lokale partners betrokken worden bij het project. Denk hierbij aan partijen als dorpsbelangen of kinderopvanginstelling.

VERDUURZAMEN BESTAND

Duurzaamheidstaakstelling

Met het klimaatakkoord van Parijs als grondslag is het zaak om voor 2050 tot volledige afbouw van de uitstoot van CO₂ te komen. Binnen de gemeente is deze ambitie vervroegd naar 2035. Voor bestaande schoolgebouwen staan schoolbesturen zelf 'aan de lat' voor het treffen van duurzaamheidsmaatregelen, bijvoorbeeld via isoleren of de aanleg van zonnepanelen. Momenten van renovatie en nieuwbouw zijn daarnaast bij uitstek geschikt om de vastgoedportefeuille grondig te verduurzamen.

Daarnaast kan worden bezien op welke wijze het lokale verduurzamingsbeleid en -maatregelen van de gemeente de schoolbesturen kan ondersteunen in hun verduurzaming. Denk hierbij aan het aanhaken op energie-coöperaties in kernen of het verstrekken van leningen om verduurzaming waar te maken.

Wettelijke verduurzamingsambitie nieuwbouw

Nieuwe, te vernieuwbouwen en te renoveren schoolgebouwen moeten met ingang van 2021 voldoen aan 'het nieuwe Bouwbesluit' ofwel de eisen van het Besluit Bouwwerken Leefomgeving (BBL). Dit betekent bijvoorbeeld dat deze nieuwe gebouwen moeten voldoen aan Bijna Energie Neutraal Gebouw (BENG).

Lokale ambitie verduurzaming nieuwbouw

Vanuit dit huisvestingsplan hebben de gemeente en de schoolbesturen een *lokale ambitie* om nieuwbouw van scholen te realiseren op het niveau van ENG (Energie Neutrale Gebouwen). Voor de 'sprong' van BENG naar ENG wordt een businessplan opgesteld (gebaseerd op Total Cost of Ownership), inclusief dekking hiervan. Primair ligt de dekkingsverantwoordelijkheid van deze 'sprong' bij het schoolbestuur zelf, omdat zij (als het goed is) ook de revenuen terugziet in de exploitatie. Hierbij kan zij zo mogelijk gebruikmaken van landelijke en provinciale fondsen en/of subsidies. Wanneer ENG niet haalbaar blijkt, gaan schoolbesturen en gemeente met elkaar in gesprek om een oplossing te verkennen.

Lokale ambitie verduurzaming bij renovatie en vernieuwbouw

Voor de verduurzaming bij renovaties en vernieuwbouw die verder gaat dan BENG, wordt altijd een 'businessplan' opgesteld. Financieel-technisch zal het niet eenvoudig zijn om de sprong naar ENG te maken bij renovatie en vernieuwbouw. Voor de 'sprong' van BENG naar een hoger niveau van verduurzaming wordt een businessplan opgesteld (gebaseerd op Total Cost of Ownership), inclusief dekking hiervan.

Primair ligt de dekkingsverantwoordelijkheid van deze 'sprong' bij het schoolbestuur zelf, omdat zij (als het goed is) ook de revenuen terugziet in de exploitatie. Hierbij kan zij zo mogelijk gebruikmaken van landelijke en provinciale fondsen en/of subsidies. Wanneer ENG niet haalbaar blijkt, gaan schoolbesturen en gemeente met elkaar in gesprek om een oplossing te verkennen.

Realistische benadering verduurzaming

Het belang van verduurzamen wordt breed onderschreven. Tegelijkertijd is het omwille van verschillende redenen van belang om met een 'nuchtere blik' te kijken naar de verduurzaming. Op de volgende pagina is een aantal van deze redenen benoemd.

(a) Groeimodel

De tijd en kosten die zijn gemoeid met verduurzaming in relatie tot de financiële mogelijkheden bij gemeente en schoolbesturen, maken het onmogelijk om de volledige portefeuille op korte termijn te transformeren in een volledig verduurzaamd bestand. We kiezen gezamenlijk voor een groeimodel die ambitieus maar ook realistisch is.

(b) Andere kwaliteitsaspecten

Er kunnen redenen zijn om bestaande -niet volledig energieneutrale- schoolgebouwen juist te handhaven, bijvoorbeeld vanwege de intrinsieke kwaliteit van gebouwen, de cultuur-historische waarde, de (gewenste) overcapaciteit binnen het gebouw.

(c) Onzekerheid perspectief: Wanneer onzekerheid bestaat over bijvoorbeeld het toekomstperspectief van een school, kan bewust worden overwogen om op korte termijn voor een 'suboptimale oplossing' te kiezen, met de mogelijkheid om op weg naar 2050 mogelijk alsnog de sprong naar een volledig energieneutraal gebouw te maken.

(d) Voortschrijdend inzicht

De innovaties rondom verduurzaming gaan razendsnel. Wat vandaag vernieuwend is, is morgen verouderd. Denk bijvoorbeeld aan de mogelijke introductie van waterstof, die de energievoorziening volledig op de kop zou kunnen zetten. De mogelijke innovaties kunnen reden zijn om bewust te kiezen voor een spreiding in de verduurzaming van de portefeuille en niet alleen te koersen op de technologie van nu, maar qua inrichting van de gebouwinfrastructuur te anticiperen op eventuele toekomstige innovaties.

(e) Total cost of ownership (TCO)

Reken je niet te snel rijk bij het doorvoeren van verduurzamingsmaatregelen. Kijk niet alleen naar de korte termijn investeringen en opbrengsten, maar ook naar de kosten en ontwikkelingen op de lange termijn: Wanneer moet ik de installaties vervangen? Wat kost het onderhoud? Wat is het effect als de saldering van energieopbrengsten per 2023 door het rijk wordt afgebouwd? Wat als de materiële bekostiging voor schoolbesturen wijzigt?

(f) Afstemmen op levensduur

De afschrijving moet in verband staan met de inverdieneffecten van de betreffende investeringen: Het volledig gasloos maken van een schoolgebouw doe je normaal gesproken niet als je weet dat je over vijftien jaar het hele gebouw vervangt. Bij onzekerheid over het voortbestaan van een voorziening is het verstandig om het investeringspatroon hierop af te stemmen en eventuele desinvesteringen te voorkomen.

(g) Beperken van stenen

Het wordt soms wel eens vergeten in het 'geweld' van alle verduurzamingsmaatregelen, maar de meest duurzame vierkante meter gebouw is altijd nog de niet-gebouwde vierkante meter. Kortom: kijk waar je op volumes van gebouwen op verantwoorde wijze kan beperken, bijvoorbeeld door passend, flexibel en multifunctioneel te bouwen en medegebruik van gebouwen te stimuleren.

GEZONDE EXPLOITATIE

Conditionering vanuit gemeente

Om bij te dragen aan gezond te exploiteren onderwijsvoorzieningen in de gemeente, is de gemeente bereid mee te werken aan het scheppen van condities die helpen om scholen op betaalbare en kwalitatieve wijze te exploiteren:

- Aandacht voor woningbouw in de kernen.
- Aandacht voor de kwaliteitsverbetering van schoolgebouwen.
- Meedenken over het reduceren van leegstand.

Voorkom desinvesteringen

Waar de levensvatbaarheid van een onderwijsvoorziening een risico vormt, wordt voorafgaande aan eventuele investeringen van gemeentezijde in de gebouwen nagegaan of de instandhouding van een onderwijsvoorziening in gevaar komt gedurende de looptijd van een investering. Zaak is tot afstemming te komen tussen de aard van de ingreep en het perspectief.

Geen exploitatie-verantwoordelijkheid

De gemeente neemt in de kern geen exploitatielasten over van de schoolbesturen in het geval dat een schoolbestuur bijvoorbeeld aangeeft dat het zelf de exploitatie niet meer rond krijgt. Exploitatie blijft een autonome verantwoordelijkheid van de schoolbesturen zelf.

Medegebruik binnen kernen

In dit huisvestingsplan wordt het uitgangspunt gehanteerd dat groei en krimp van scholen zoveel mogelijk onderling wordt opgevangen. Voorafgaande aan beslissingen over medegebruik wordt altijd de context van het medegebruik geanalyseerd, alvorens tot besluitvorming over te gaan. Denk hierbij aan het aspect van verkeersveiligheid.

Gezonde volumes

Waar binnen een kern sprake is van meerdere (kleine) onderwijsvoorzieningen, bekijken de betrokken schoolbesturen of het gewenst en haalbaar is om tot een clustering van de onderwijsvoorzieningen te komen.

Aspecten die hierbij een rol spelen zijn onder andere het behoud van onderwijskwaliteit, pedagogisch klimaat, betaalbaarheid en de vorming van kindcentra.

De wijze waarop de eventuele clustering van scholen organisatorisch wordt ingestoken (bijvoorbeeld overdracht richting een ander schoolbestuur, samenwerkschool) betreft een autonome bevoegdheid van de schoolbesturen zelf.

W E D E R K E R I G E I N S P A N N I N G

Inspanning gemeente en schoolbesturen

De gemeente spant zich in voor het scheppen van structurele condities voor gezonde onderwijshuisvesting, door kredieten beschikbaar te stellen om de projecten zoals genoemd in dit plan uit te kunnen voeren.

Tegelijkertijd wordt van de zijde van de schoolbesturen een inspanning verwacht bij het bieden van kwalitatief goed onderwijs, een efficiënte inzet van ruimten, verantwoorde omgang met gemeenschapsmiddelen en het zorgdragen voor adequaat onderhoud.

Afstemming investering en instandhouding

Waar het gaat om investeringen in schoolgebouwen van gemeentezijde, mag van schoolbesturen worden verwacht dat de betreffende onderwijsvoorziening ook minimaal gedurende de periode van afschrijving in stand wordt gehouden. Dit in verband met het voorkomen van desinvesteringen en het terugvallen van gebouwen aan de gemeenschap met een hoge boekwaarde.

PERSPECTIEVEN

VERENIGDE CHRISTELIJKE
SCHOLEN OPSTERLAND

Omvang 1.600 m²

Bouwjaar 1969, 2010, 2020

Leerlingen 211

Normbehoefte 1.261 m²

Normsaldo +339 m²

Prognose Licht dalend

CBS DE LIBRIJE GORREDIJK

Het gebouw is recent grotendeels gerenoveerd. Er is sprake van normatieve overcapaciteit. Een deel van deze overcapaciteit wordt momenteel ingezet voor Kinderopvang Kinderwoud.

Recentelijk heeft VCISO een aanvraag ingediend bij de gemeente voor aanpassing van het schoolgebouw, betreffende het aanleggen van een klimaatinstallatie. Voor deze maatregelen wil de school aanspraak maken op de landelijke 'SUVIS' regeling. Vanuit de SUVIS-regeling kan 30% van de kosten voor verbetering van het binnenklimaat en eventueel verdere verduurzaming van het schoolgebouw vergoed. De gemeente heeft in overleg met VCISO de aanvraag voor CBS De Librije ingediend, met als voorwaarde dat het schoolbestuur de dekking verzorgt voor de overige 70%.

CBS BETROUWEN BAKKEVEEN

De schoolbesturen van Comprix en VCSO staan open voor een verkenning van samenwerking of fusie van CBS Betrouwen en OBS De Oanrin, die momenteel gezamenlijk beschikken over ongeveer 130 leerlingen.

De huidige gebouwen van Betrouwen en de Oanrin zijn beide integraal verouderd op het gebied van functionaliteit, techniek, binnenklimaat en verduurzaming. Denk bijvoorbeeld aan verouderde installaties, kozijnen, riolering, enkel glas en oude kozijnen.

Via vervangende nieuwbouw kan op termijn een toekomstgerichte en duurzame oplossing voor het onderwijs voor de kern Bakkeveen worden gerealiseerd. Ter overbrugging richting de nieuwbouw wordt in samenspraak met de betrokken schoolbesturen verkend of het nodig en gewenst is om op korte termijn te komen tot een bescheiden 'upgrade' van één van beide gebouwen, zodat het onderwijs wel alvast vanuit gezamenlijke huisvesting kan worden verzorgd.

Omvang	641 m ²
Bouwjaar	1972
Leerlingen	47
Normbehoefte	436 m ²
Normsaldo	+205 m ²
Prognose	Stabilisatie

CBS DE ARKE NIJ BEETS

Het gebouw van De Arke in Nij Beets dateert uit 1980. De gedachten van het bestuur richting de toekomst gaan uit naar een combinatie van de Arke met de openbare school De Jasker, waarbij beide scholen in een unilocatie worden opgenomen. In totaliteit gaat het dan om een school voor circa 125 leerlingen. Een draagvlakonderzoek moet nog plaatsvinden.

Zowel het gebouw van de Arke als de Jasker hebben onvoldoende potentieel voor een kwalitatieve en verduurzamende levensduurverlenging. Qua huisvesting gaat de voorkeur op middellange termijn uit naar vervangende nieuwbouw. Ter overbrugging richting de nieuwbouw wordt in samenspraak met de betrokken schoolbesturen verkend of het nodig en gewenst is om op korte termijn te komen tot een bescheiden 'upgrade' één van beide gebouwen, zodat het onderwijs wel alvast vanuit gezamenlijke huisvesting kan worden verzorgd.

Het schoolbestuur wijst op mogelijke kansen om te komen tot een mogelijke koppeling met het nabijgelegen gymzaal (met verouderde kleedkamers) en dorpshuis. Mogelijk kan ook de kinderopvang worden gekoppeld die momenteel in een pand van de gemeente is gehuisvest. In de voorbereiding op de nieuwbouw is het zaak deze kansen verder te onderzoeken op haalbaarheid.

Omvang 778 m²

Bouwjaar 1980

Leerlingen 78

Normbehoefte 592 m²

Normsaldo +186 m²

Prognose Lichte groei

CBS DE OPDRACHT URETERP

Het gebouw van CBS De Opdracht in Ureterp dateert uit 2009. De school verzoekt om een semipermanente uitbreiding en medewerking bij de vorming van een kindcentrum. Hoewel de gemeente geen formele huisvestingsverantwoordelijkheid heeft voor kinderopvang, is de gemeente wel bereid mee te denken met de wensen van het schoolbestuur en hiervoor grond ter beschikking te stellen. De gemeente levert zelf geen financiële bijdrage bij de verdere ontwikkeling.

Momenteel onderzoeken schoolbesturen Comprix en VCSO de mogelijkheid om de Opdracht uit te breiden ten behoeve van capaciteit voor de leerlingen van openbare school de Twirre en het vormen van een samenlevingsschool. In dit huisvestingsplan houden we budgettair rekening met deze uitbreiding.

Omvang	1.610 m ²
Bouwjaar	2009
Leerlingen	278
Normbehoefte	1.598 m ²
Normsaldo	-12 m ²
Prognose	Stabilisatie

Omvang	589 m ²
Bouwjaar	2011
Leerlingen	61
Normbehoefte	507 m ²
Normsaldo	+82 m ²
Prognose	Stabilisatie

CBS REHOBOTH FRIESCHEPALEN

Het gebouw van CBS Rehoboth dateert uit 2011 en maakt samen met openbare school de Skâns, peuterspeelzaal De Krobbedobbe en dorps huis de Dobber deel uit van Brede School Frieschepalen. De school kent momenteel 61 leerlingen, waarmee de school min of meer passend is gehuisvest. Voor dit gebouw zijn de komende decennia geen grootschalige vernieuwingen aan de orde.

Omvang 872 m²

Bouwjaar 1957

Leerlingen 77 leerlingen

Normbehoefte 587 m²

Normsaldo +285 m²

Prognose Stabilisatie

'T AMBYLD TERWISPEL

De voor- en achterzijde van het schoolgebouw van 't Ambyld zijn relatief nieuw. Het middendeel van het gebouw wordt momenteel aangepakt. Om de school aan de huidige onderwijskundige en technische inzichten te laten voldoen was een renovatie noodzakelijk. De raad heeft een krediet beschikbaar gesteld voor de renovatie om het gebouw bouwkundig en onderwijskundig een levensduurverlenging van 25 jaar te geven. Daarnaast heeft de gemeente samen met het schoolbestuur succesvol een aanvraag gedaan voor subsidie op grond van de SUVIS-regeling.

DE WJUSSLACH LANGEZWAAG

Het gebouw van De Wjukslach dateert uit 1962. De Wjukslach gaat per 1 augustus 2022 fuseren met de Hoekstien in Luxwoude, dat onder hetzelfde schoolbestuur valt.

Gezien de leerlingenaantallen, de kwaliteitspotentie van beide gebouwen en het onderwijskundig perspectief, wordt uitgegaan van vervangende nieuwbouw voor beide scholen gezamenlijk. Het schoolbestuur is met de gemeente in gesprek over een locatie.

In een eerder stadium heeft de gemeente al een voorbereidingskrediet ter beschikking gesteld voor de vervanging van de Wjukslach (destijds nog zonder de Hoekstien omdat van een fusie nog geen sprake was). Ter overbrugging richting de nieuwbouw wordt in samenspraak met het schoolbestuur bekeken of het noodzakelijk is om een noodlokaal te plaatsen bij de Wjukslach, om zo alvast gezamenlijke huisvesting mogelijk te maken.

Omvang	832 m ²
Bouwjaar	1962
Leerlingen	114
Normbehoefte	773 m ²
Normalsaldo	+59 m ²
Prognose	Daling

DE HOEKSTIEN LUXWOUDE

De Hoekstien telt anno 2021 nog 36 kinderen, dat volgens de prognoses terugloopt tot 16 kinderen in 2038. Het gebouw van De Hoekstien dateert uit 1984. De Hoekstien gaat fuseren met de Wjukslach in Langezwaag, dat onder hetzelfde schoolbestuur valt. Zie voor een verdere toelichting onder de Wjukslach.

Omvang 727 m²

Bouwjaar 1965

Leerlingen 152

Normbehoefte 965 m²

Normsaldo -238 m²

Prognose Lichte stijging

DE SINNEWIZER WIJNJEUDE

De gemeente heeft eerder dit jaar ingestemd met de fusie van de beide basisscholen in Wijnjewoude per 1 augustus 2021. De nieuwe samenwerkingschool valt onder Stichting Comprix.

Om als samenwerkingschool in één gebouw te passen is een verbouwing nodig geweest. Na deze verbouwing is er voldoende ruimte voor beide scholen in het voormalige gebouw van Votum Nostrum. De kosten voor de eenmalige aanpassingen hebben betrekking op het speellokaal, handvaardigheids-lokaal en centrale ruimtes. De functie van speellokaal wordt overgenomen door de nabijgelegen gymlokaal. Hiermee voorziet het gebouw in de behoefte, ondanks het normatieve tekort.

Via de uitgevoerde aanpassingen kan het gebouw nog voor een periode van minimaal tien jaren vooruit. Op middellange termijn komt dan het perspectief van vervangende nieuwbouw in beeld voor deze school.

DE OANRIN BAKKEVEEN

Momenteel vindt er een oriëntatie plaats op een fusie met CBS Betrouwen en de Oanrin. Mocht het tot een fusie komen dan gaat het bestuur op termijn uit van gezamenlijke huisvesting voor de beide scholen.

De huidige gebouwen van de Oanrin en Betrouwen zijn beide integraal verouderd op het gebied van functionaliteit, techniek, binnenklimaat en verduurzaming. Denk bijvoorbeeld aan verouderde installaties, kozijnen, riolering, enkel glas en oude kozijnen.

Via vervangende nieuwbouw kan op termijn een toekomstgerichte en duurzame oplossing voor het onderwijs voor de kern Bakkeveen worden gerealiseerd. Ter overbrugging richting de nieuwbouw wordt in samenspraak met de betrokken schoolbesturen verkend of het nodig en gewenst is om op korte termijn te komen tot een bescheiden 'upgrade' van één van beide gebouwen te komen, zodat gezamenlijke huisvesting op korte termijn mogelijk is.

Omvang	852 m ²
Bouwjaar	1968
Leerlingen	81
Normbehoefte	607 m ²
Normsaldo	+245 m ²
Prognose	Stabilisatie

DE JASKER NIJ BEETS

Het gebouw van De Jasker in Nij Beets dateert uit 1969. Gedachten richting de toekomst gaan uit naar een combinatie met de Arke van VCSO, waarbij beide scholen in een unilocatie worden opgenomen.

De gebouwen van de Arke en de Jasker hebben beide onvoldoende potentieel voor een kwalitatieve en verduurzamende levensduurverlenging. Qua huisvesting gaat de voorkeur op middellange termijn uit naar vervangende nieuwbouw.

Ter overbrugging richting de nieuwbouw wordt in samenspraak met de betrokken schoolbesturen verkend of het nodig en gewenst is om op korte termijn te komen tot een bescheiden 'upgrade' van één van beide gebouwen te komen, zodat gezamenlijke huisvesting op korte termijn al mogelijk wordt.

Het schoolbestuur wijst op mogelijke kansen om te komen tot een mogelijke koppeling met het nabijgelegen gymzaal (met verouderde kleedkamers) en dorps huis. Mogelijk kan ook de kinderopvang worden gekoppeld die momenteel in een pand van de gemeente is gehuisvest. In de voorbereiding op de nieuwbouw is het zaak deze kansen verder te onderzoeken op haalbaarheid.

Omvang 852 m²

Bouwjaar 1968

Leerlingen 44

Normbehoefte 421 m²

Normsaldo +431 m²

Prognose Stabilisatie

DE OPSTEKKER TIJNJE

Voor de kern Tijnje is al een traject bezig om te komen tot MFA Tijnje, waarin functies op het gebied van basisonderwijs, ontmoeting en sport worden gecombineerd. De projectpartners beogen medio 2022 het ontwerp voor de MFA voor te leggen.

Omvang

Bouwjaar 1923

Leerlingen 139

Normbehoefte 899 m²

Normsaldo

Prognose Stabilisatie

DE FINNE BEETSTERZWAAG

Voor Beetsterzwaag wordt momenteel gewerkt aan de realisering van een Brede School, waarin naast basisschool de Finne ook de kinderopvang participeert. Ook vindt een samenwerking met VV de Sweach plaats, met als doel in het gebouw een kantine en kleedruimtes te realiseren. In 2019 is hiervoor een voorbereidingskrediet verstrekt. In 2022 volgt het uitvoeringskrediet voor bouw van het kindcentrum en inrichting van het openbaar gebied.

Omvang

Bouwjaar

Leerlingen 233

Normbehoefte 1.372 m²

Normsaldo

Prognose Stabilisatie

DE BÔGE HEMRIK

Omvang	632 m ²
Bouwjaar	2011
Leerlingen	52
Normbehoefte	462 m ²
Normsaldo	+170 m ²
Prognose	Lichte daling

Basisschool de Bôge is sinds 2011 gehuisvest in MFC de Bining, met naast de school ook een sportzaal met toneel. De komende decennia zijn geen grootschalige ingrepen in het schoolgebouw te verwachten.

DE TWIRRE URETERP

De Twirre in Ureterp telde afgelopen schooljaar nog 63 leerlingen. Volgens de prognose komt het leerlingenaantal verder onder druk te staan. Er is dan ook sprake van forse normatieve overcapaciteit binnen het gebouw, die oploopt tot meer dan 700 m². Het gebouw van de Twirre is op diverse fronten verouderd. In het vorige Integraal Huisvestingsplan is de intentie uitgesproken om tot een oplossing te komen voor de huisvesting van de Twirre.

Momenteel onderzoeken schoolbesturen Comprix en VCSO de mogelijkheid om de Opdracht uit te breiden ten behoeve van capaciteit voor de leerlingen van openbare school de Twirre en het vormen van een samenlevingsschool. In dit huisvestingsplan houden we budgettaire rekening met deze uitbreiding.

Comprix heeft zich bereid getoond om gedurende de vernieuwbouw van de Eben Haëzer, leegstaande lokalen binnen de Twirre in te zetten voor het huisvesten van een aantal groepen van de Eben Haëzer.

Omvang	1.248 m ²
Bouwjaar	1976
Leerlingen	63
Normbehoefte	517 m ²
Normsaldo	+731 m ²
Prognose	Lichte daling

DE SKÂNS FRIESCHEPALEN

Basisschool de Skâns is sinds 2011
gehuisvest in dit gebouw. De komende
decennia zijn geen grootschalige ingrepen
te verwachten.

Omvang 541 m²

Bouwjaar 2011

Leerlingen 49

Normbehoefte 446 m²

Normsaldo +95 m²

Prognose Stabilisatie

LOEVESTEIN GORREDIJK

Omvang	1.196 m ² (school) 284 m ² (kdv)
Bouwjaar	2016
Leerlingen	222
Normbehoefte	1.317 m ²
Normsaldo	-121 m ²
Prognose	Lichte stijging

Sinds 2016 is School Loevestein gehuisvest in dit gebouw in Gorredijk. De school heeft te maken met een klein normatief tekort. Wanneer dit leidt tot een uitbreidingsbehoefte, wordt in eerste instantie bekeken of andere scholen in Gorredijk ruimte over hebben. Nieuwbouw van de Treffer -die onder hetzelfde schoolbestuur valt- biedt hiertoe mogelijkheden.

Omvang 669 m²

Bouwjaar 2018

Leerlingen 76

Normbehoefte 582 m²

Normsaldo +87 m²

Prognose Stabilisatie

DE FLECHT LIPPENHUIZEN

Sinds 2018 maakt basisschool De Flecht deel uit van de nieuwe multifunctionele accommodatie It Kobunderhús, samen met de partners SV Thor Lippenhuizen, Dorpshuis De Mande en Gastouderopvang en peuteropvang It Berneplakje.

Omvang m²

Bouwjaar 2022

Leerlingen 176

Normbehoefte 1.085 m²

Normsaldo

Prognose Stabilisatie

DE TREFFER GORREDIJK

De nieuwbouw van de Treffers wordt naar verwachting in 2022 in gebruik genomen. Kinderopvang maakt eveneens deel uit van deze accommodatie.

NOORDERBASIS

EBEN HAËZER URETERP

Het schoolgebouw van Eben Haëzer is integraal verouderd. Normatief gezien kent de school een overcapaciteit van 406 m². Een deel van deze overcapaciteit wordt ingezet voor kinderopvang Kleurrijk. De afgelopen jaren heeft het schoolbestuur via terughoudend beleid ten aanzien van onderhoud al geanticipeerd op de aanstaande vernieuwbouw. Voor vernieuwbouw geldt als streven dat het gebouw energieneutraal wordt en de investering in 40 jaar wordt afgeschreven. Hierover worden afspraken met het schoolbestuur gemaakt.

Het voorbereidingskrediet is in 2021 verstrekt. Het schoolbestuur beoogt de bouw in 2022 voor te bereiden en in 2023 tot uitvoering over te gaan.

Om het onderwijs gedurende de vernieuwbouw te kunnen continueren, wordt ingezet op medegebruik van het gebouw van de Twirre. Schoolbestuur Comprix staat hiervoor open.

Omvang	1.215 m ²
Bouwjaar	1977
Leerlingen	121
Normbehoefte	809 m ²
Normsaldo	+406 m ²
Prognose	Licht dalend

STICHTING SPECIAAL ONDERWIJS FRYSLÂN

SCHOOL LYNDENSTEYN BEETSTERZWAAG

School Lyndensteyn in Beetsterzwaag is een school voor (voortgezet) speciaal onderwijs aan leerlingen met een lichamelijke of een meervoudige beperking en leerlingen die langdurig ziek zijn. De school trekt leerlingen uit de gehele provincie. School Lyndensteyn zelf gaat uit van een structurele aanwezigheid van circa 210 tot 220 leerlingen.

Er zijn diverse knelpunten in de huisvesting op het gebied van functionaliteit, verduurzaming en binnenklimaat. Volgens het bestuur is vernieuwing op korte termijn gewenst om leerlingen en medewerkers kwalitatief goed en passend te kunnen huisvesten. Om tot verbetering van de huisvesting te komen heeft School Lyndensteyn een aantal huisvestingsscenario's ontwikkeld. Er is gekeken naar vervangende nieuwbouw en vernieuwbouw als alternatief. Vanwege de locatiegebondenheid (koppeling met Revalidatie Fryslân), de beperkte terreinruimte op de huidige locatie, de complexiteit rondom tijdelijke huisvesting voor de doelgroep leerlingen, behoud van volume en de hoge boekwaarden, heeft vernieuwbouw de voorkeur.

Bij voorkeur vindt vernieuwbouw gefaseerd plaats, zodat zo min mogelijk tijdelijke huisvesting nodig is. Spreiding van investeringen is een bijkomend voordeel. Hiertoe kan de vernieuwing in twee fasen worden opgeknipt:

- *Fase 1:* hierin worden urgente binnenklimaatproblemen aangepakt, met gebruikmaking van de landelijke SUVIS-subsidie. Gelijktijdig wordt het totaalplan ('masterplan') en programma van eisen voor de gehele vernieuwbouw uitgewerkt, zodat de ingrepen voor de korte en middellange termijn goed op elkaar worden afgestemd.
- *Fase 2:* De uitvoering van de resterende vernieuwbouw vindt plaats in fase 2, waarbij de maatregelen zodanig worden uitgevoerd dat de inzet van tijdelijke huisvesting zoveel als mogelijk wordt geminimaliseerd.

Omvang	5.150 m ² (ex gym en zwembad) 100 m ² speellokaal met eigen middelen gefinancierd
Bouwjaar	1973 /1977/1994/2006/2009
Leerlingen	210-220 (verwacht schoolbestuur)
Normbehoefte	3.486 m ²
Normsaldo	+1.664 m ²
Prognose	210 (verwacht schoolbestuur)

STICHTING BURGEMEESTER HARMSMASCHOOL

BURGEMEESTER HARMSMASCHOOL GORREDIJK

Met de bestuurlijke fusie tussen de Stichting BHS en Stichting OSG Singelland willen de schoolbesturen zorgen dat ze kwalitatief voortgezet onderwijs kunnen blijven aanbieden in de gemeente Opsterland.

Het creëren van een goede en betaalbare huisvestingssituatie van de BHS is daarbij van belang. Een deel van het gebouw is verouderd en er is sprake van forse overcapaciteit. Er dienen scenario's te worden uitgewerkt om te komen tot een toekomstgerichte oplossing voor de BHS.

BHS heeft zelf het plan om het gebouwdeel uit 2005 (omvang 2.686 m²) af te stoten (via herbestemming) en het oude deel uit 1980 te vernieuwbouwen. De verdere uitwerking van dit toekomstplan vindt plaats buiten het bestek van dit Integraal Huisvestingsplan. Zodra er een concrete uitwerking en voorstel voor aanpassing van de huisvesting van de BHS liggen, wordt dit ter besluitvorming voorgelegd aan het college van B&W en de gemeenteraad.

Omvang	11.350 m ²
Bouwjaar	1980/1998/2005/2009
Leerlingen	452
Normbehoefte	4.400 m ²
Normsaldo	7.132 m ² (inclusief 1.300 m ² eigen ruimte)
Prognose	Dalend

PRIORITERING

URGENTIE PROJECTEN

Noodzaak tot afspraken

Zoals eerder geformuleerd hebben de gemeente en de schoolbesturen de ambitie om kwalitatieve gebouwen na te streven. Waar sprake is van schaarste aan financiële middelen, is het nodig om afspraken met elkaar te maken over de fasering van projecten, ofwel de volgorde waarin de uitvoering van projecten gaat plaatsvinden. Het IHP is bij uitstek het plan om deze afspraken te maken. Hieronder worden de uitgangspunten geformuleerd. Grofweg wordt een onderscheid gemaakt tussen (A) projecten die buiten het bereik van dit IHP worden ontwikkeld en (B) projecten die onderdeel uitmaken van dit IHP.

A. Projecten buiten planbereik IHP

Een aantal projecten is momenteel al in ontwikkeling, voortkomend uit het oude IHP. Deze projecten worden daarom buiten de condities en voorwaarden van dit IHP ontwikkeld. Eventuele financiële consequenties voor deze projecten worden separaat in besluitvorming gebracht.

B. Projecten binnen planbereik IHP

Binnen dit plan wordt uitgegaan van de volgende prioriteiten, die op de volgende pagina worden toegelicht:

- Urgentie 1: Wettelijke zorgplicht
- Urgentie 2: Integrale kwaliteitsimpuls

URGENTIE PROJECTEN

URGENTIE 1

WETTELIJKE ZORGPLICHT

- Wanneer op grond van de normbehoefte sprake is van onvoldoende capaciteit en deze niet via medegebruik kan worden opgevangen.
- Wanneer de algehele technische staat zodanig slecht is dat deze onomkeerbaar is (criteria 5 of 6 volgens NEN), zonder dat sprake is van achterstallig onderhoud schoolbestuur.

Status

Voor projecten die onder urgentie 1 vallen moet de gemeente verplicht geld beschikbaar stellen, omdat de minimale wettelijke zorgplicht hier in het geding is.

URGENTIE 2

INTEGRALE KWALITEITSIMPULS

- Scholen komen mogelijk in aanmerking voor een kwaliteitsimpuls wanneer sprake is van een algehele matige of slechte integrale kwaliteit (techniek, binnenklimaat, functionaliteit, verduurzaming) zonder dat dit te wijten is aan achterstallig onderhoud of slecht beheer van schoolbestuur.
- Aangekondigde projecten uit het 'Integrale Huisvestingsplan 2016' worden gerespecteerd, zolang geen sprake is van een reden om hiervan af te wijken.

Status

Voor projecten die onder urgentie 2 vallen geldt dat deze niet als gevolg van een wettelijke plicht, maar op grond van een lokale beleidsambitie worden uitgevoerd. Wanneer sprake is van meerdere projecten die onder urgentie 2 vallen, wordt voor de prioritering gekeken naar elementen als kwaliteit en draagvlak.

URGENTIE PROJECTEN

URGENTIE	CATEGORIE	SCHOOL	PLAATS	BESTUUR	MAATREGEL
1	Wettelijke zorgplicht	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
2	Integrale kwaliteitsimpuls	MFA Tijnje	Tijnje	Comprix	Nieuwbouw
		De Finne	Beetsterzwaag	Comprix	Nieuwbouw
		De Wjukslach/De Hoekstien	Langezwaag	Comprix	Noodlokaal & Nieuwbouw
		Betrouwen/de Oanrin	Bakkeveen	VCSO/Comprix	Upgrade & Nieuwbouw
		de Arke/OBS de Jasker	Nij Beets	VCSO/Comprix	Upgrade & Nieuwbouw
		De Opdracht/De Twirre	Ureterp	VCSO/Comprix	Uitbreiding
		De Sinnewizer	Wijnjewoude	Comprix	Nieuwbouw
		Burg. Harmsmaschool	Gorredijk	Stichting BHS	Vernieuwbouw
		Eben Haëzer	Ureterp	Noorderbasis	Vernieuwbouw
		School Lyndensteyn	Beetsterzwaag	SSOF	Vernieuwbouw (in twee fasen)

FINANCIEN

INVESTERINGSPLAN

School	Plaats	Bestuur	Maatregel	Grondslag leerlingen	Grondslag m ²	Investering
MFA Tijnje ¹⁾	Tijnje	Comprix	Nieuwbouw	141	1.109 m ²	€ 3.387.995
De Finne ²⁾	Beetsterzwaag	Comprix	Nieuwbouw	220	1.307 m ²	€ 3.632.348
Burg. Harmsmaschool ³⁾	Gorredijk	Stichting BHS	Vernieuwbouw	n.t.b.	n.t.b.	€ 3.640.000
De Wjukslach & De Hoekstien	Langezwaag	Comprix	Noodlokaal	n.v.t.	Stelpost	€ 150.000
De Wjukslach & De Hoekstien	Langezwaag	Comprix	Nieuwbouw	100	703 m ²	€ 2.146.484
Eben Haëzer	Ureterp	Noorderbasis	Vernieuwbouw	109	748 m ²	€ 2.249.534
De Opdracht/De Twirre ⁴⁾	Ureterp	Comprix	Uitbreiden	51	257 m ²	€ 1.050.000
Betrouwen & de Oanrin ⁵⁾	Bakkeveen	VCSSO/Comprix	Upgraden	n.v.t.	Stelpost	n.t.b.
Betrouwen & de Oanrin	Bakkeveen	VCSSO/Comprix	Nieuwbouw	116	783 m ²	€ 2.329.684
de Arke & de Jasker	Nij Beets	VCSSO/Comprix	Upgraden	n.v.t.	stelpost	€ 150.000
de Arke & de Jasker	Nij Beets	VCSSO/Comprix	Nieuwbouw	124	824 m ²	€ 2.423.574
De Sinnewizer	Wijnjewoude	Comprix	Nieuwbouw	154	975 m ²	€ 2.769.364
School Lyndensteyn ⁶⁾	Beetsterzwaag	SSOF	Binnenklimaat	n.v.t.	Stelpost	€ 525.000
School Lyndensteyn ⁷⁾	Beetsterzwaag	SSOF	Overige vernieuwbouw school	210	2.297 m ²	€ 5.423.571
School Lyndensteyn ⁸⁾	Beetsterzwaag	SSOF	Vernieuwbouw gymzaal	n.v.t.	358 m ²	€ 853.472
School Lyndensteyn ⁹⁾	Beetsterzwaag	SSOF	Tijdelijke huisvesting	n.v.t.	Stelpost	€ 750.000

Opmerking: Op de volgende pagina staat een toelichting de punten ¹⁾ tot en met ⁹⁾ opgenomen.

TOELICHTING INVESTERINGSPLAN

Nummer	Toelichting
1)	Berekening op grond van geïndexeerde normvergoeding uit 2019 en extra 200 m ² vaste voet.
2)	Berekening op grond van geïndexeerde normvergoeding uit 2019.
3)	Voor BHS is dit krediet nog in de begroting opgenomen, als restant van het project MFA Gorredijk (minus gemaakte kosten). Scenario's worden momenteel nog verkend.
4)	Het gaat om een uitbreiding bij De Opdracht. Bedrag dat al is gereserveerd voor vervangende nieuwbouw van de Twirre.
5)	Nader bekeken moet worden op welke wijze de huisvesting voor Betrouwen & De Oanrin op de korte termijn wordt gefaciliteerd en welke overbruggingskosten hiermee gemoeid zijn. Hiervoor is het nodig om eerst een visie op de beoogde nieuwbouwlocatie te ontwikkelen.
6)	Voor de verbetering van het binnenklimaat (fase 1 vernieuwbouw) gaan we uit van een raming van € 750.000. Hiervan wordt 30% vergoed via de rijksoverheid via de SUVIS-subsidie. Daarmee resteert een bedrag van € 525.000. Dit bedrag wordt afgetrokken van het bedrag van vernieuwbouw (zie punt 6).
7)	Voor de vernieuwbouw van fase 2 van School Lyndensteyn wordt uitgegaan van een aan te pakken capaciteit van 2.297 m ² . Deze is gebaseerd op een normatieve ruimtebehoefte van 3.486 m ² (bij 210 leerlingen), minus 1.189 m ² (gerealiseerde capaciteit uit 2006 en 2009 minus het eigen gefinancierde speellokaal van 100 m ²). De vergoeding hiervoor bedraagt -uitgaande van nieuwbouwbedragen- € 5.948.571. Hiervan is € 525.000 al opgenomen in fase 1 (aanpak binnenklimaat). Hiermee resteert € 5.423.571.
8)	Voor de vernieuwbouw van de capaciteit voor bewegingsonderwijs van School Lyndensteyn houden we rekening met vernieuwbouw van de bestaande binnensportcapaciteit met een omvang van 358 m ² . Het zwembad is al aangepakt en blijft buiten beschouwing.
9)	Nader bepaald moet worden in welke mate deze tijdelijke huisvesting nodig is gedurende de vernieuwbouw van Lyndensteyn. Uitgangspunt hierbij is dat deze kosten zo minimaal mogelijk blijven en -waar verantwoord- het onderwijs zo veel als mogelijk blijft plaatsvinden in het bestaande gebouw. Dit vereist een uitvoeringsstrategie waarbij de uitvoering van de vernieuwbouw gefaseerd wordt opgepakt. De normatieve overcapaciteit in het gebouw biedt hier wellicht ook mogelijkheden om het gebruik van tijdelijke huisvesting te beperken.

TOELICHTING INVESTERINGEN

Vervangende nieuwbouw en vernieuwbouw

Voor vervangende nieuwbouw en vernieuwbouw gaat de gemeente uit van de normbedragen uit de onderwijshuisvestingsverordening die op het moment van besluitvorming actueel zijn. Voor dit plan is uitgegaan van de normbedragen van 2022. Ter illustratie: Voor het basisonderwijs zijn de normbedragen opgebouwd uit een vaste voet van € 1.338.114 (inclusief de eerste 350 m²) en een bedrag van € 2.290 per m² voor de resterende meters. Voor het speciaal onderwijs ligt dit op respectievelijk € 2.086.491 (vaste voet 677 m²) en € 2.384 per m² (resterend).

Als grondslag voor de berekening wordt conform de huisvestingsverordening uitgegaan van de normatieve ruimtebehoefte behorend bij het minimale leerlingenaantal gedurende de komende 10 jaren. Het staat de schoolbesturen (binnen wettelijke kaders) vrij om dit bedrag aan te vullen met eigen middelen.

Renovatie

Voor *renovatie* is in dit plan uitgegaan van een bedrag van 25/40 deel (62,5%) van nieuwbouw, gebaseerd op de afschrijvingstermijnen van renovatie en nieuwbouw.

De budgetten voor renovatie zijn gebaseerd op de minimale normatieve ruimtebehoefte over een periode van de komende tien jaren. Over nut, noodzaak en wijze van financiering van de renovatie van de normatieve overcapaciteit worden per project nadere afspraken gemaakt tussen de gemeente, schoolbestuur en eventuele externe huurpartners zoals de kinderopvanginstellingen.

Het staat de schoolbesturen vrij om dit renovatiebedrag aan te vullen met eigen middelen, zolang dit is toegestaan vanuit de wetgeving.

Upgraden

Het upgraden van een gebouw is altijd een tijdelijke maatregel om tot een overbrugging richting een eindbeeld (bijvoorbeeld vervangende nieuwbouw) te komen. De te nemen maatregelen moeten bij voorkeur in verhouding staan tot de afschrijvingstermijn van de betreffende investering. De aard en omvang van de upgradingsmaatregelen vormen altijd onderwerp van maatwerk en worden in samenspraak tussen de gemeente en het betreffende schoolbestuur besproken. In dit plan gaan we uit van een indicatieve stelpost van €150.000 per schoolgebouw.

TOELICHTING INVESTERINGEN

Achtergronden

- Uitgegaan wordt van de volgende afschrijvingsperiodes:
 - Nieuwbouw en uitbreiding 40 jaar
 - Vernieuwbouw 40 jaar
 - Renovatie 25 jaar
 - Upgraden maatwerk
- De investeringsbedragen zijn bedoeld voor het dekken van de stichtingskosten voor de bouw. Genoemde bedragen zijn allen inclusief BTW.
- De bedragen zijn bedoeld voor realisering van nieuwbouw en renovatie op het duurzaamheidsniveau van Bijna Energie Neutrale Gebouwen (BENG) en Frisse Scholen.
- In de bedragen is geen rekening gehouden met de 'sprong' van BENG naar ENG (Energie Neutrale Gebouwen). Voor nieuwbouw en vernieuwbouw is de ambitie vanuit dit plan dat schoolbesturen zelf zorgdragen voor het bekostigen van de 'sprong' van BENG naar ENG, aangezien zij (als het goed is) ook de revenuen ontvangen van deze extra verduurzaming. Aangeraden wordt om de technische en financiële haalbaarheid van deze 'sprong' via een 'businesscase' te analyseren.

Toelichting verschil in bedragen

- Renovatie betreft levensduurverlenging van een gebouw, waarbij je de aanwezige kwaliteit van een gebouw continueert en op onderdelen verbetert. In die zin is sprake van een fundamenteel verschil met (vervangende) nieuwbouw. Renovaties schrijf je ook sneller af dan nieuwbouw (25 versus 40 jaren). Deze verschillen tussen renovatie en nieuwbouw rechtvaardigen een prijsverschil tussen beide.
- In de praktijk zal het bij renovatie (maar overigens ook bij nieuwbouw) altijd noodzakelijk zijn om keuzes te maken over welke wensen van de school wel en welke niet uitgevoerd kunnen worden. Net zoals een individu die zelf een huis (ver)bouwt en hierbij in de meeste gevallen te maken heeft met een gelimiteerd bouwbudget.
- Uiteraard moet bij renovatie minimaal worden voldaan aan de wettelijke eisen (BENG, Frisse scholen). Als de in het IHP genoemde bedragen hiertoe niet toereikend zijn, moeten deze op dat moment worden heroverwogen. Dit aspect staat in de disclaimer van dit IHP.

GEZAMENLIJKE INSPANNING

Vergoedingen voor onderwijshuisvesting

Schoolbesturen ontvangen gelden van de rijksoverheid voor dekking van de 'materiele kosten' van hun huisvesting. De gemeente ontvangt middelen in het gemeentefonds voor onderwijshuisvesting. Noch de gemeente, noch de schoolbesturen ontvangen *voldoende middelen* van het rijk om de integrale gebouwkwaliteit te kunnen waarmaken.

De ingreep van enkele jaren geleden van de rijksoverheid waarbij een uitname uit het gemeentefonds is gedaan van 256 miljoen euro heeft veel gemeenten in de problemen gebracht wat betreft de huisvestingsopgave.

Het is aan beide partijen om deze tekorten structureel via hun eigen koepelorganisaties als VNG, PO-raad en VO-raad onder de aandacht te houden bij de rijksoverheid.

Divers beeld in de praktijk

Momenteel is sprake van gescheiden verantwoordelijkheden en geldstromen tussen gemeente en schoolbesturen. Als iedereen 'in zijn bunker' blijft zitten, dan komen deze geldstromen van respectievelijk investering en exploitatie niet bij elkaar.

Daarom pleit onafhankelijk kenniscentrum 'Ruimte-OK' ervoor om als gemeente en schoolbesturen samen de schouders onder de toekomstige opgave te zetten. De wetgever onderkent de noodzaak van het bundelen van geldstromen ook, door via het aankomende wetsvoorstel het investeringsverbod van schoolbesturen op onderdelen te nuanceren.

Om de geformuleerde lokale kwaliteitsambitie uit dit plan financieel te kunnen waarmaken -zonder dat daar (voorlopig) compensaties vanuit de rijksoverheid tegenover staan- zijn gezamenlijke inspanningen vanuit gemeente en schoolbesturen nodig.

Kostenverdeling

In dit plan wordt uitgegaan van de volgende kostenverdeling:

- A. De gemeente financiert vervangende nieuwbouw en vernieuwbouw tot het niveau van het wettelijk minimum zoals deze is geformuleerd in bijvoorbeeld de huisvestingsverordening en het Besluit Bouwwerken Leefomgeving.
- B. De gemeente financiert renovatie tot een maximaal bedrag per m² (gebaseerd op genormeerde volumes), waarbij kan worden voldaan aan de minimale eisen uit het Besluit Bouwwerken Leefomgeving.
- C. De schoolbesturen zijn zelf financieel verantwoordelijk voor schoolbestuurlijke projectambities die boven het wettelijk minimum van de Onderwijshuisvestingsverordening en het Besluit Bouwwerken Leefomgeving uitkomen, zoals materialisering, verduurzaming naar ENG, bovennormatieve omvang en architectuur.

MOGELIJKHEDEN BIJDRAGE SCHOOLBESTUREN

Accountantsverklaring vooraf

De investeringsbijdrage van de schoolbesturen bij renovatie of (ver)nieuwbouw gaat altijd gepaard met voorafgaande goedkeuring van de zijde van de accountant om daadwerkelijk de betreffende investering te mogen doen. Hiermee wordt voorkomen dat schoolbesturen in een later stadium problemen met de accountant krijgen over gedane investeringen.

Mogelijkheden inzet gelden

Mede gebaseerd op het advies van Ruimte-OK onderscheiden we zes posten die ten grondslag kunnen liggen aan een eigen bijdrage van een schoolbestuur in huisvesting. De hoogte van de bijdrage van schoolbesturen wordt per project bepaald. Ruimte-OK onderscheidt de volgende mogelijkheden:

(A) Besparen op energie

Schoolbesturen ontvangen een rijksvergoeding voor materiële instandhouding, waaronder een vergoeding voor energie. Deze middelen kunnen worden ingezet als investering als aannemelijk kan worden gemaakt dat door het realiseren van een energieneutraal gebouw de energiekosten lager uitvallen dan de vergoeding die ervoor ontvangen wordt. Aandachtspunt hierbij is dat de kosten en baten over de gehele levensduur (TCO-benadering) in kaart worden gebracht, dus inclusief eventuele risico's aangaande de hoogte van de MI, leerlingenfluctuaties, energieprijzen en salderingsregelingen.

(B) Achterstallig onderhoud

Schoolbesturen zijn zelf verantwoordelijk voor het onderhoud gedurende de levensduur van een gebouw. Wanneer dit onderhoud geheel of gedeeltelijk achterwege is gebleven, dit niet is afgestemd met de gemeente en dit heeft geleid tot achterstallig onderhoud, kan de gemeente overwegen om een additionele bijdrage van het schoolbestuur te vragen.

(C) Inzet eigen vermogen

Schoolbesturen met voldoende 'spek op de botten' kunnen overwegen om hun eigen vermogen/spaargeld aan te spreken voor investeringen in de huisvesting, op het moment dat dit vanuit de algehele financiële positie verantwoord wordt geacht en vanuit de accountant wordt geaccordeerd.

(D) Besparen op uitgesteld onderhoud

Oude gebouwen zijn vaak duurder in onderhoud dan nieuwe gebouwen. Wanneer een schoolbestuur zicht heeft op nieuwbouw of renovatie dan kan er voor worden gekozen in de resterende periode (zo'n vier tot acht jaar) onderhoudsmiddelen uit het meerjarenonderhoudsplan 'op te sparen'. Uiteraard is er in deze laatste periode dagelijks onderhoud nodig, maar grotere onderhoudsactiviteiten kunnen wellicht achterwege blijven.

DISCLAIMER

De bedragen uit dit plan worden jaarlijks geïndexeerd. Per project beoordeelt de gemeente of er aanleiding is om (in positieve of negatieve zin) van de in dit plan genoemde bedragen af te wijken en wie verantwoordelijk wordt voor de eventuele bijkomende kosten. Zonder uitputtend te willen zijn is er in de kern een aantal redenen om tot afwijking van de genoemde bedragen uit dit plan te komen.

A. Onvoorziene omstandigheden

Omstandigheden die nu nog niet voorzien kunnen worden betreffen de aanbestedingsresultaten (marktsituatie), het leerlingenverloop, de vestiging van een nieuwe onderwijsvoorziening, wijzigingen in normbedragen en veranderende wetgeving op het gebied van onderwijshuisvesting. Uiteraard moet bij renovatie en nieuwbouw minimaal worden voldaan aan de wettelijke eisen (BENG, Frisse scholen). Als de in dit plan genoemde bedragen hiertoe niet toereikend zijn, moeten deze op dat moment worden heroverwogen.

B. Bovenwettelijke ambitie

Denk hierbij aan extra ambitie bovenop de minimale wettelijke eisen, bijvoorbeeld als gevolg van het streven naar energieneutraliteit (ENG), onderhoudsvriendelijke materialisering, circulair bouwen en architectuur.

C. Kosten maatschappelijke verbreding

In dit plan hebben we geen rekening gehouden met eventuele kosten voor maatschappelijke verbreding. Per individueel project wordt inzichtelijk gemaakt welke extra erbij komen in verband met functie-toevoegingen voor bijvoorbeeld kinderopvang, ontmoeting, en jeugdzorg, alsmede wie de dekking verzorgd.

D. Overige bijkomende kosten

De bedragen die hier geraamd zijn, betreffen stichtingskosten voor gebouw, advies, bouwbegeleiding en plein. Bij de bedragen is geen rekening gehouden met bijkomende kosten voor bijvoorbeeld het afboeken van boekwaardes, verkeersinfrastructuur, asbestsanering, archeologische vondsten, bodemverontreiniging, sloop van gebouwen, paalfundering, onderwijsleerpakket en meubilair en verwerving van grond of tijdelijke huisvesting. Deze bijkomende kosten worden per project inzichtelijk gemaakt in het college- en raadsvoorstel.

ROUTEKAART

LEGENDA

FASE		INHOUD
INITIATIEF		Planvorming en haalbaarheid
VOORBEREIDINGSKREDIET		Beschikking gemeente
DEFINITIE & ONTWERP		Programma van eisen, architectenselectie ontwerp, aanbestedingsgereed bouwplan
BOUWKREDIET		Beschikking gemeente
REALISATIE		Aanbesteding en uitvoering
OPLEVERING		Eindcontrole en ingebruikname

HEMM

eenvoud

bevlogenheid

vakmanschap

INTEGRAAL HUISVESTINGSPLAN ONDERWIJS 2022-2035

GEMEENTE OPSTERLAND
EINDRAPPORT | 24 MAART 2022